“การศึกษาการรณรงค์ชุมชนรักศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ”

Campaign to Observe the 5 Precepts of Hua Ngom Sub-district, Phan District, Chiang Rai Province

นางสาวกัญมาส เงินชูกลิ่น

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตร

มหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์

บันฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม

พุทธศักราช 2563

(ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยสยาม)

ใบรับรองสารนิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม

ปริญญา

รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

รัฐประศาสนศาสตร์ (สาขาวิชา) รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (หลักสูตร)

เรื่อง(ภาษาไทย) การรณรงค์การรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

(ภาษาอังกฤษ) Campaign to Observe the 5 Precepts of Hua Ngom Sub-district, Phan District, Chiang Rai Province

นามผู้วิจัย นางสาวกัญมาส เงินชูกลิ่น

MSS.KanyamasNgernchuklin

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา .....

(ดร.สุเมธ แสงนิ่มนวล)

เมื่อวันที่ 24 เดือน ก.ค. พ.ศ. 63

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมฆินทร์ เมธาวิกูล)

ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย สาขารัฐประศาสนศาสตร์

เมื่อวันที่ 24 เดือน ก.ค. พ.ศ. 63

(ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง :การรณรงค์การรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

โดย :นางสาวกัญมาศ เงินชูกลิ่น

ชื่อปริญญา :รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา :รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา.....

(ดร. สุเมธ แสงนิ่มนวล)

24 , ก.ค. , 63 .

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวทาง 1) ความประพฤติการปฏิบัติตนของประชาชนตามหลักพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า "การรักษาศีล 5 " เพียงใด อย่างไร 2) เพื่อทราบแนวทางการปฏิบัติตนก่อนและหลังเข้าโครงการฯรักษาศีล 5 ของประชาชนมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร และการมีส่วนร่วมของประชาชนกับภาครัฐเป็นอย่างไร 3) เพื่อนำข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยไปใช้ปรับปรุงพัฒนาการศึกษาและปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า อย่างถูกต้องแท้จริงเพื่อให้เกิดประโยชน์ ความสุข ความเจริญ และความสงบแก่ผู้ปฏิบัติต่อสังคมทุกกลุ่มตลอดถึงประเทศชาติ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualive Research) โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์บุคคลระดับผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม เจ้าอาวาสวัดสุทธิวราราม เจ้าอาวาสวัดศรีเมืองมูล และผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4,8,9 (สุ่มตัวอย่าง) ที่เกี่ยวข้องกับโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา "หมู่บ้านรักษาศีล 5" ตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งหมด 8 คน

ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่าปัญหาโดยรวมในสังคมไทย เนื่องจากสภาพปัญหาต่างๆ สืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุ ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคมการเมืองการปกครองของชนชั้นผู้นำ ความเสื่อมทรามทางด้านคุณธรรมนำมาซึ่งความเหลื่อมล้ำทางสังคมถือเป็นปัญหาหลักของชุมชน ซึ่งทำให้เกิดปัญหาความแตกแยกเห็นแก่ตัว ขาดความสามัคคีเป็นปัญหาต่อการพัฒนาประเทศชาติ จึงต้องมีการส่งเสริมให้สังคมได้รับการแก้ไขโดยการสร้างภูมิคุ้มกันและขจัดปัญหาให้หมดไป ด้วยการนำหลักธรรมของพระศาสดามาปลูกฝังจิตใจผู้คนให้รู้จักและเกรงกลัวต่อบาปหรือ การกระทำที่ไม่ดี และไม่ถูกต้องซึ่งเป็นบ่อเกิด

แก้ไขโดยการสร้างภูมิคุ้มกันและขจัดปัญหาให้หมดไป ด้วยการนำหลักธรรมของพระศาสดามาปลูกฝังจิตใจผู้คนให้รู้จักและเกรงกลัวต่อบาปหรือ การกระทำที่ไม่ดี และไม่ถูกต้องซึ่งเป็นบ่อเกิดความเห็นแก่ตัวมากจนก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น เพราะเป็นการกระทำที่ผิดศีล 5แต่หลังจากที่ประชาชนชาวตำบลหัวง้ม ได้รับการปลูกฝังจิตใจให้เป็นคนดีโดยนำหลักธรรมศีล 5 มาถือปฏิบัติตั้งแต่ปี พ.ศ.2557-2563 ประชาชนมีความเกรงกลัวต่อบาปมากขึ้น เห็นได้จากการดำเนินชีวิตของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี คดีความน้อยลง ยาเสพติดลดน้อยลง ประชาชนประกอบอาชีพสุจริต ชุมชนมีความสงบมากขึ้น

อย่างไรก็ตามการสร้างนิสัยให้ประชาชนเป็นคนดี มีคุณธรรม เป็นเรื่องละเอียดอ่อนเพราะการฝึกฝนการปฏิบัติตามหลักศีล 5 ต้องปลูกฝังทางจิตใจและอาศัยเวลาที่ต่อเนื่องเป็นเวลานานหลายปีจึงจะกลายเป็นนิสัยของคนดีได้ การคิดดี พูดดี ทำดี จึงจะเป็นการรักษาศีล 5 ที่บริสุทธิ์บริบูรณ์ตามคำสอนของพระศาสดาอย่างแท้จริง และความสุข ความสงบในสังคม จะบังเกิดขึ้นได้เองอย่างมั่นคง และยั่งยืน ตลอดไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ จึงจำเป็นต้องศึกษาหลักศีล 5 ให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งและปฏิบัติให้ถูกต้องตามแนวทางและสรุปข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยเชิงคุณภาพฉบับนี้

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ จึงควรมีการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลการวิจัยในเชิงที่เป็นตัวชี้วัดตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งสามารถพิสูจน์ และทดสอบระดับความเชื่อมั่นของข้อมูลในครั้งต่อไป

Abstract

Title : Campaign to Maintain the '5 Precepts' of Hua Ngom Sub-district, Phan District, Chiang Rai Province

Author : Miss Kanyamas Ngernchalin

Degree : Master of Public Administration

Faculty : Public Administration

Advisor: _____

(Dr. Sumet Saengnimnuan)

21 July 2023

The objectives of this study were: 1) To study the behavior of the people following the teachings of the Lord Buddha, '5 Precepts;' 2) To understand the ways of conduct before and after entering the '5 Precepts' and if the results showed any differences with public participation and with the government; 3) To provide recommendations for education development and practice for benefits, happiness, prosperity, and peace to all groups of society and the nation. This study was qualitative research and analyzed data from relevant documents. Interviews were conducted with senior executives of Hua Ngom Subdistrict Administration Organization, namely the President, Deputy Chief Executive, Head of the Office of the Chief Executive, Abbot of Suthiwararam Temple, Abbot of Wat Si Mueang Moon and Village Headman of Moo 4,8,9 (through sampling) related to the reconciliation project using Buddhist principles, "Village to Observe the 5 Precepts," for a total of 8 people.

The results found that the overall problems in Thai society result from numerous problems, causing changes in the economy, society, politics, and the ruling elite. Corruption in morality leads to social inequality, which is considered a significant problem in the community and causes problems of selfishness and a lack of unity that leads to problems for national development. Therefore, the society must be encouraged to gain immunity and eliminate the problem by bringing the teachings of the Master to be instilled in the minds of the people in order to understand and be afraid of sin, then refrain from evil deeds which are the source of selfishness that causes trouble and act against the '5 Precepts.' After the people of Hua Ngom district learned to become a righteous person through applying the five principles of Dhamma from 2014-2020, results showed that they had become afraid of sin, seen that the way of life had changed for the good, along with lowered drug usage, honest people, and the community became more peaceful.

However, creating virtuous habits within people is a delicate matter, because observing the '5 Precepts' requires spiritual cultivation over a long period to create good people and habits. Mindfulness, civil actions, and speech would uphold the '5 Precepts,' true happiness, and societal peace according to the teachings of the Master and would persist naturally and become sustainable forever. Therefore, the regular learning of the principles of the '5 Precepts' for proper understanding and guidelines are especially important.

Suggestions for future research should consider further quantitative studies to collect more data and analyze it according to indicators of scientific processes, which would provide evidence and test the confidence level of the data in more comprehensive manner.

Keywords: 5 precepts, Dharma, Buddha's teachings, Hua Ngom sub-district

Approved by

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจากบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งบุคคลสำคัญที่ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คือ ดร.สุเมธ แสงนิ่มนวล ที่กรุณาให้คำปรึกษามาตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งเพื่อให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จและทฤษฎีต่างๆกับผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณพระเดชพระคุณพระสุธีรัตนบัณฑิต (เจ้าอาวาสวัดสุทธิวราราม) เขตสาธร กรุงเทพมหานคร พระครูสุจิณกัลยาณธรรม (เจ้าอาวาสวัดศรีเมืองมูล)และ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม เจ้าหน้าที่ผู้นำชุมชน ตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่ไม่ได้กล่าวนามในที่นี้ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้เอกสารข้อมูลและให้ความร่วมมือในด้านต่างๆที่มีส่วนช่วยให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาคุณพระมารดา-บิดาตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและขอน้อมบูชาท่านคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ด้วยความรักและเมตตา

นางสาวกัญมาส เงินชูกลิ่น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 ความสำคัญของปัญหา	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 ทฤษฎีการจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่	6
2.2 แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม	16
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย	22
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	23

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

3.1 เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ 23

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 23

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 24

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล 25

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล 26

บทที่ 4 ผลการวิจัย 27

4.1 สภาพก่อน-หลังการดำเนินการตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธสาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย 27

4.2 ปัญหาและอุปสรรค 31

4.3 แนวทางในการรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อ.พาน จ.เชียงราย 32

บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ34

5.1 สาระสำคัญของผลการศึกษาวิจัย 34

5.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ 35

5.3 ข้อเสนอแนะในการจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่ กรณีรณรงค์รักษาศีล 5 38

5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป 46

บรรณนุกรม 47

ภาคผนวก 49

ภาคผนวก ก 50

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ข 51

ประวัติผู้วิจัย 52

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันสังคมไทยประกอบด้วยสังคมเมืองและสังคมชนบท มีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติแต่การดำเนินชีวิตของคนไทยประสบปัญหามากมาย เช่น การกระทำผิดกฎหมาย ปัญหาอาชญากรรม การทำลายทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การระบาดของสิ่งเสพติดและอบายมุข การแตกแยกทางความคิดการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวมจึงควรมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทย อันได้แก่ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ที่มุ่งส่งเสริมให้คนไทยมีหลักอยู่รวมกันอย่างมีเหตุผลและสันติสุข โดยมีหลักธรรมที่เป็นเบื้องต้นในการนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน คือ ศีล โดยศีลเป็นกำลังไม่มีที่เปรียบ ศีลเป็นอาวุธสูงสุด ศีลเป็นเครื่องประดับอย่างประเสริฐสุด ศีลเป็นเกาะอย่างอัศจรรย์ เป็นเลิศในโลกนี้ ศีลเป็นพื้นฐานทางกายใจอันบริสุทธิ์สำหรับชาวพุทธ การรักษาศีลให้บริสุทธิ์ย่อมเป็นที่รักของมนุษย์ผู้พบเห็นและทำให้เทวดาเมตตาด้วยและเป็นกระบวนการแนวทางในการจัดการบริหารประเทศของรัฐบาล

การส่งเสริมหมู่บ้านรักษาศีล 5 นั้นมีความสำคัญเพราะเนื่องจากสภาพปัญหาต่างๆสืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าด้านต่างๆ ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และด้านเทคโนโลยี การสื่อสารอย่างไร้ขอบเขต สังคมไทยมีโอกาสรับข้อมูลข่าวสาร ค่านิยมจากต่างประเทศทั้งด้านบวกและด้านลบ จึงทำให้เกิดความแตกแยกแตกต่างมากมาย เป็นสาเหตุของปัญหาต่างๆตามมาประเทศชาติเกิดวิกฤตทางสังคมจึงเป็นปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นปัญหาหลักของสังคมไทย ซึ่งความเหลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้เกิดปัญหาความแตกแยกเห็นแก่ตัว ขาดความรักความสามัคคี เป็นประเด็นปัญหาต่อการที่จะพัฒนาชาติ จึงต้องมีการส่งเสริมให้สังคมไทยได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันหรือขจัดปัญหาให้หมดไป การศึกษาการรักษาศีล 5 หรือปฏิบัติตามธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อชีวิตชาวพุทธ เพื่อสังคมมีทางเลือกบริโภคสื่อสารที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมเพราะผู้ศึกษาธรรมะหรือศีล 5 จะทราบถึงแนวทางปฏิบัติตนได้ดี การดำเนินชีวิตที่ถูกต้องไม่ให้เป็นบาปต่อตนเองและผู้อื่นศีล 5 คือธรรมะหรือหน้าที่ ความดี ความจริง ที่เป็นเหตุเป็นผลและเป็นธรรมชาติที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงให้เป็นอย่างอื่นได้ นั่นคือ “การกระทำความดี ย่อมได้รับกรรมดีและการกระทำความชั่ว ย่อมได้รับกรรมชั่ว” เป็นสัจธรรมซึ่งพระ

สัมมาสัมมาพุทธเจ้าตรัสรู้ก่อนพุทธศักราช 2563ปีมาแล้ว ซึ่งชาวพุทธต้องมีศรัทธาว่าการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าเป็นความจริง

ศีล 5 จึงเป็นหลักธรรมพื้นฐานที่จะพัฒนาจิตใจ ฆราวาสหรือบุคคลทั่วไปการส่งเสริมให้ศึกษาและปฏิบัติให้เป็นอาจิณเพื่อเป็นเครื่องมือในการใช้ชีวิตที่ถูกต้องดีงาม รู้หน้าที่ของตนเองและไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกันไม่เห็นแก่ตัว ไม่หลงมัวเมากับอบายมุขจากการบริโภคสื่ออย่างขาดสติ เพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาชีวิตสังคมและการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน เพราะคนที่มีศีล 5 จะเป็นคนที่มีความสามารถรักษาสภาวะของความเป็นคนไว้ได้ คนที่มีศีล 5 จะมีสติปัญญาดี จะควบคุมดูแลทั้งร่างกายและจิตใจได้ดี เช่น การควบคุมความคิด การกระทำ และคำพูด ไม่ให้ผิดพลาดบกพร่องไปจากความถูกต้องดีงาม อันเป็นการกระทำที่อยู่ในลักษณะของคนที่ไม่ประมาทต่อชีวิตจะไม่มีคำว่าหลงผิดในชีวิต เป็นการที่จะใช้ชีวิตที่เกิดมาแล้วได้อย่างมีความสุขและคนที่มีศีล 5 ยังเปรียบเสมือนคนที่ทำประกันชีวิตไว้แล้วจะได้รับผลทั้งในโลกนี้และโลกหน้าจะไม่ไปเกิดในอบายภูมิ คือ นรก สัตว์เดรัจฉานและเปรต

เมื่อสังคมมีพลเมืองที่ดี ทุกคนรู้หน้าที่ ขยันในกิจการงานของตน ไม่ก่อเวรก่อกรรมต่อกันสังคมสงบสุข มีเศรษฐกิจที่ดี ไม่มีภัยอันตรายเกิดขึ้นในสังคม เช่นไม่มีโจรผู้ร้ายคดีความก็ไม่มี เป็นการนำคุณธรรมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ตามนโยบายรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 “โดยมุ่งเน้นส่งเสริมให้คนเป็นคนดีมีคุณธรรม มีความรอบรู้และใช้ชีวิตอยู่อย่างพอเพียง” รัฐบาลก็ไม่ต้องเสียงบประมาณในการปราบปรามผู้ร้ายแต่จะมีงบประมาณไปใช้ในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว เช่นพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในชนบทให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายเหมือนสังคมเมือง มีถนน ไฟฟ้า น้ำประปา หรือพัฒนาส่งเสริมด้านสุขภาพ อนามัย ของประชาชนให้มีสุขภาพดีเท่าเทียมกันทั่วหน้าทั้งประเทศและสามารถลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้

สังคมที่ประชาชนมีศีล 5 หรือศีลธรรมประจำใจ จะเป็นสังคมที่อบอุ่น มีจิตที่เมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่นหรือผู้ด้อยโอกาสกว่าจะเป็นสังคมที่ดี เป็นสังคมที่เป็นธรรมนำพาให้เกิดสังคมประชาธิปไตยโดยง่ายเพราะปัจจุบันสังคมไทย ยังไม่เป็นประชาธิปไตยเต็มรูปแบบเพราะขาดศีล5 ศีล 5 จะช่วยพัฒนาจิตใจคนที่คิดผิดให้คิดใหม่ทำใหม่ทำสิ่งที่ถูกต้องได้ไม่ทำอะไรที่เอาเปรียบสังคมเอาเปรียบประเทศชาติไม่กล้าวางแผนที่ทุจริตต่อหน้าที่และประเทศชาติของตน ผู้มีอำนาจจะได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยอุดมการณ์ที่ดี ไม่หลงเพลินไปกับสิ่งยั่วยุผลประโยชน์ที่ล่อตาล่อใจเพราะสุดท้ายเป็นทางหายนะของชีวิต ศีล 5 จึงเป็นเครื่องเตือนสติที่ดีเสมอมา ประเทศไทยคนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธตามทะเบียนบ้าน ไม่ได้มีการศึกษาพระธรรมคำสั่งสอนของพระศาสนาอย่างแท้จริง และยังมีคนส่วนมากที่ไม่เชื่อคำสอนของพระพุทธเจ้าว่า

เป็นความจริง จึงไม่สนใจที่จะศึกษาและปฏิบัติตามคำสอนของพระศาสดา หลายคนคิดว่า บาป บุญ ไม่มีจริง และบางคนที่กล้าทำสิ่งไม่ดี ไม่ถูกต้องแต่ได้รับผลดีนี้ก็มีมากในสังคม จึงทำให้บุคคลเหล่านี้เสียโอกาสในการจะทำความดี

การทำความดีจะต้องได้รับผลชาตินี้และชาติหน้า แต่คนที่ทำไม่ดีและคนที่ทุจริตต่อประเทศชาติ ควรได้รับการลงโทษเพื่อไม่ให้มีความคิดที่ว่า"ทำดีได้ชาติหน้า เสนอหน้าได้ชาตินี้"

1.2 ความสำคัญของปัญหา

ตำบลห้วงง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตที่มีความผูกพันกับประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิม แต่ไม่ได้ตระหนักถึงการปฏิบัติตามหลักศีล 5 ซึ่งเป็นชุมชนที่อ่อนแอจำเป็นต้องนำหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนามาฟื้นฟูคุณธรรม ศีลธรรม เพื่อส่งเสริมความเชื่อจารีตประเพณีและสิ่งที่ดีงามภายในชุมชน เป็นการ เข้ามาจัดระบบการเรียนรู้ และส่งต่อให้คนรุ่นหลังสืบต่อเป็นชุมชนที่ปราศจากปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรมปัญหายาเสพติด ฯลฯ เพื่อผลักดันให้ คุณธรรมนำการพัฒนาชุมชนประกอบกับรัฐบาลได้มีนโยบายเรื่องคุณธรรมนำการพัฒนา เป็นวาระแห่งชาติให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม ถือปฏิบัติที่จะส่งเสริมให้เกิดคุณธรรมจริยธรรมเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศ เพื่อมุ่งสู่ "สังคมที่มีคุณธรรม"ลดปัญหาอาชญากรรมและปัญหายาเสพติดให้โทษ ฯลฯ

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทราบปัญหาของประชาชนตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่เป็นชาวพุทธแต่ในทะเบียนบ้าน จึงยังไม่สามารถใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นที่พึ่งอย่างแท้จริงได้ จึงควรศึกษาและปฏิบัติอย่างจริงจังจนติดเป็นนิสัย ทั้งเป็นกฎของชุมชนทุกคนต้องปฏิบัติตามคำสอนอย่างเคร่งครัด ต้องไม่มีการละเมิดศีล 5 เพื่อความสุขสงบในตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จ.เชียงราย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการอยู่ร่วมกัน โดยให้ประชาชนในตำบลมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาถึงแนวทางความประพฤติปฏิบัติตนของตามพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า "การรักษาศีล 5" เพียงใดอย่างไร

2)เพื่อทราบแนวทางการปฏิบัติตนก่อนและหลังเข้าโครงการรักษาศีล 5 ของประชาชนมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไรและมีส่วนร่วมของประชาชนกับภาครัฐอย่างไร

3)เพื่อนำข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยไปใช้ปรับปรุงพัฒนาการศึกษาและปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างถูกต้องแท้จริงเพื่อให้เกิดประโยชน์ความสุข ความเจริญและความสงบ แก่ผู้ปฏิบัติต่อสังคมทุกกลุ่มตลอดถึงประเทศชาติ

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยมีขอบเขตการศึกษาตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักทางพระพุทธศาสนา“หมู่บ้านรักษาศีล5”ของประชาชนตำบลหัวง้มอำเภอพานจังหวัดเชียงรายในช่วงเวลาปีพ.ศ.2557-2563

1.5 นิยามศัพท์

เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ให้คำนิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

<u>นโยบายสาธารณะ</u>(Public Policy) หมายถึง แนวทางกิจกรรมโครงการโดยมีการวางแผนไว้ หรือวิธีการการบริหารงานของรัฐบาลหรือเอกชนก็ได้

<u>ศีล 5</u> หมายถึงหลักธรรมเตือนใจ หรือความเป็นปกติหรือข้อห้าม หรือข้อปฏิบัติตนให้ห่างไกลความเสื่อมทั้งปวง

<u>ธรรมะ</u> หมายถึง คำสอนของพระพุทธเจ้า เมื่อได้ปฏิบัติแล้วจะเป็นเครื่องดับทุกข์ทั้งปวงของสัตว์โลก

<u>กรรม</u> หมายถึง การกระทำ เป็นการกระทำที่ดีและการกระทำที่ไม่ดี ล้วนเป็นกรรมเป็นเรื่องของเหตุผล ผู้กระทำกรรมดีย่อมได้รับกรรมดี ผู้กระทำกรรมชั่ว ย่อมได้รับกรรมชั่วหรืออีกนัยหนึ่งกรรมคือเจตนา

ศรัทธา คือ ความเชื่อ, ความเลื่อมใส, ความเชื่อมั่นในสิ่งดีงาม, ความเห็นชอบ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.ให้ประชาชนมีจิตสำนึกในความดีงาม งดเว้นจากความประพฤติชั่ว ตั้งใจกระทำความดีไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อน มีความเมตตาเกิดขึ้นในใจและมีความละอายเกรงกลัวต่อบาปเพราะ ศีล 5 เป็นกฎเกณฑ์ที่พระพุทธเจ้ารับรองไว้ว่าเป็นเครื่องป้องกันสังคมมิให้เกิดภัยอันตรายหายนะใดๆ แก่สังคมมนุษย์

2.เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5”ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย

มากยิ่งขึ้น ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ มีการปฏิบัติการรักษาศีล 5 อย่างแท้จริง เพื่อความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุข ความสงบ ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของทุกคน

3. เพื่อนำข้อมูลการวิจัยไปปรับปรุงและส่งเสริมโครงการรักษาศีล 5 ของประชาชนในตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงรายเป็นการส่งเสริมบริหารงานของประเทศให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องรับกันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ศีลธรรมและวัฒนธรรม ให้ประชาชนทุกลุ่มทุกสังคมได้รับความพึงพอใจและมีความเท่าเทียมเสมอภาคกันทั้งทางร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน

บทที่ 2
แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการรองรับกรอบแนวคิด เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1แนวคิด ทฤษฎีการจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่

2.2 แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.3ศีล 5 คือ

2.4งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิด ทฤษฎีการจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่

ทฤษฎีการจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่ (สมศักดิ์ สามัคคีธรรม และ ปรีดา วานิชภูมิ อ้างไว้ในวารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง ปีที่ 1 ฉบับที่ 1: 183-209) สรุปโดยไว้ดังนี้

ระบอบการจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance NPG) เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มต้นศตวรรษที่ 21 และหลังจากนั้นได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นเรื่อยๆจนถึงปัจจุบัน เป็นแนวคิดท้าทายเสริมจุดอ่อนของแนวคิดระบอบ Traditonal Public Administration-TPA และระบอบ New Public Mangement-NPM

แนวคิด NPG เกิดขึ้นภายใต้บริบทที่ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ ชุมชน องค์การพัฒนาเอกชนและกลุ่มผลประโยชน์ทางวิชาชีพต่างๆได้เข้าร่วมดำเนินงานสาธารณะในรูปแบบของการจัดการภาคีอันหลากหลาย เช่น ภาคธุรกิจและภาคประชาสังคมเข้าร่วมกับหน่วยงานปกครองในการวางแผนพัฒนาระดับภูมิภาค และท้องถิ่นชุมชนเข้าร่วมเป็นภาคีกับรัฐในการจัดการศึกษา การรักษาความปลอดภัยของชุมชน การสร้างศูนย์เลี้ยงเด็ก การดำเนินการเกี่ยวกับกิจการผู้สูงอายุ การจัดการป่าชุมชน และการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวคิด NPG อย่างชัดเจนมากขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องไปทบทวนแนวคิด “GOVERNANCE”

<u>GOVERNANCE</u>หมายถึง ระบบของค่านิยม นโยบาย และสถาบันที่สังคมนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองโดยผ่านการปฏิสังสรรค์ภายในและระหว่างรัฐ ประชาสังคมและภาคเอกชน ประกอบด้วยกลไกและกระบวนการที่พลเมืองกลุ่มต่างๆใช้ในการเรียกร้องผลประโยชน์ การไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อแตกต่างและใช้ข้อผูกพันและสิทธิทางกฎหมายของพวกเขา ผู้แสดงทั้งสามต่างเกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับ Governance กล่าวคือ รัฐในฐานะของผู้

สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมทางกฎหมายและการเมืองอันเอื้ออำนวยเหมาะสม ภาคเอกชนในฐานะผู้สร้างงานและก่อให้เกิดรายได้ ภาคประชาสังคมในฐานะผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการปฏิสังสรรค์ทางสังคมและการเมือง หัวใจสำคัญของ Governance ก็คือ การก่อให้เกิดปฏิสังสรรค์ระหว่างผู้แสดงทั้งสามฝ่ายดังกล่าวนี้ เพื่อนำไปสู่การสนับสนุนการพัฒนาที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

<u>ธรรมาภิบาล</u>หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) แนวคิดนี้ให้ความสนใจต่อคำถามที่ว่า สังคมจะสามารถจัดการตัวเองได้อย่างไร เพื่อทำให้เกิดความเท่าเทียมกันในแง่ของโอกาส (Equality of opportunity) และสรรสร้างความยุติธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมแก่พลเมืองทุกคน (Creation of Social and Econonic Justice for EveryCilizen) การพัฒนามิอาจเกิดขึ้นได้ หากประเทศนั้นปราศจากธรรมาภิบาล การพัฒนาให้ควบคู่กับธรรมมาภิบาล นั่นคือการกำหนดกลไกอำนาจของรัฐในการบริหารจัดการทรัพยากร ทั้งในทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อให้เกิดการพัฒนา โดย World Bank เน้นถึงการพัฒนาให้ความหมายกว้างๆ 3 ลักษณะคือ

1. โครงสร้างและรูปแบบของระบอบทางการเมือง

2. กระบวนการและขั้นตอนที่ผู้มีอำนาจทางการเมืองใช้เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาประเทศ

3.ความสามารถของผู้มีอำนาจในการบริหารประเทศในการวางแผนเพื่อกำหนดนโยบายการแปลงแผนและนโยบายไปสู่การปฏิบัติตลอดจนการปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารประเทศ เรียกรวมๆว่า “Good Governance” ใช้ในการบริหารประเทศเพื่อก่อให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจและการตรวจสอบ อันจะทำให้ปัญหาการคอรัปชั่นลดน้อยลงพร้อมๆกับเชื่อมโยงไปสู่การขจัดปัญหาความยากจนในระดับรุนแรงและความอดอยากหิวโหย การขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังประชาชนทุกคน แก้ปัญหาการตายของทารก ปรับปรุงสุขภาพของแม่ เอาชนะโรคติดต่อร้ายแรง สนับสนุนการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาระดับโลก

World Bank (1989,PP.60-61,192) มองว่าธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบ 8 มิติดังต่อไปนี้

1.การบริหารที่มีประสิทธิภาพ (An EffciencyPublic Service)

2.ระบบศาลที่เป็นอิสระ (An Independent Judicial System)

3.ระบบกฎหมายที่บังคับสัญญาต่างๆ (Legal Framework To EnforceContracts)

4.การบริหารกองทุนสาธารณะที่มีลักษณะรับผิดชอบต่อประชาสังคม (The Accountable Administration of Public Funds)

5.มีระบบการตรวจสอบทางบัญชีที่เป็นอิสระ (An Independent Public Auditor) ซึ่งรับผิดชอบต่อผู้แทนในรัฐสภา

6.การเคารพกฎหมายและสิทธิมนุษยชนทุกระดับของรัฐบาล(Respect for The Law and Human Right at all Levels of Government)

7.โครงสร้างสถาบันที่มีลักษณะพหุนิยม(A Pluralistic Institutional Structure)

8.มีการสื่อสารมวลชนที่เป็นอิสระ(A Free Press)

ความหมายสุดท้าย "การจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่" (New Public Governance NPG) เป็นการจัดการสาธารณะยุคใหม่ภายใต้เงื่อนไขที่ภาคประชาสังคม กลุ่มธุรกิจและผู้มีส่วนได้เสียหลายๆฝ่าย ต่างมิอาจอยู่เฉยๆในฐานะของผู้รับบริการ (Passive Public Service Receivers) ได้อีกต่อไป แต่พวกเขาได้ลุกขึ้นมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ ตลอดจนกำกับติดตามและการประเมินผลนโยบายกันอย่างกระตือรือร้น (Ative Participants)

Stephen P. Osborne กล่าวไว้ว่า (2010,7,9,11) NPG แนวคิดที่มีคุณูปการสำคัญต่อการทำความเข้าใจถึงการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติและการให้บริการสาธารณะอันประกอบด้วยความซับซ้อนของ "รัฐแบบพหุ"(Complerutis of the Plural State) และความซับซ้อนของรัฐพหุนิยม (Complexities of the Pluralist State) โดยที่ "รัฐแบบพหุ" หมายถึงรัฐที่ประกอบด้วยผู้กระทำการจำนวนหลายฝ่ายที่พึ่งพิงต่อกันโดยต่างฝ่ายต่างพยายามเข้ามามีคุณูปการต่อการให้บริการสาธารณะ (ApluralState:WhereMutipleInterdependent Actors Contribute to The Delivery of PublicServices) ส่วน "รัฐพหุนิยม"หมายถึงรัฐที่มีกระบวนการหลายๆกระบวนการในการส่งข้อมูล (ผ่านการเรียกร้องต่างๆ) เข้าสู่ระบบการกำหนดนโยบาย (A Pluralist State : Where Multiple Processes Inform The Policy-making System) แนวคิด NPG จึงเป็นความพยายามที่จะทำความเข้าใจถึงการพัฒนาและนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ภายใต้บริบทที่กำลังเปลี่ยนแปลงอยู่ในปัจจุบันนี้ในแง่นี้จึงกล่าวได้ว่า NPG เป็นทั้งผลิตผลและการตอบโต้ต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติและการให้บริการสาธารณะที่มีความซับซ้อน และแตก/แยก/ย่อย/แห่งศตวรรษที่ 21

NPG หมายถึงมีหลายๆฝ่ายเข้าร่วมในการดูแลสุขภาพ ดูแลผู้สูงอายุ การจัดการศึกษา ที่อยู่อาศัย สวัสดิการความปลอดภัยและสินค้าสาธารณะ (PublicGoods) อื่นๆซึ่งเมื่อไม่กี่ศตวรรษได้ปรากฏให้เห็นถึงการจัดความสัมพันธ์ใหม่ระหว่างรัฐกับฝ่ายที่สามในการจัดให้มีสินค้าและบริการสาธารณะ โฉมหน้าใหม่ของฝ่ายที่สาม ได้ถูกดึงให้เข้าร่วมจัดบริการสาธารณะ กล่าวอีกด้านหนึ่งก็คือ มีการจัดการร่วมกัน(Co-Management)ระหว่างฝ่ายที่สาม กับรัฐนอกจากนี้การผลิตร่วมกันระหว่างภาครัฐกับฝ่ายที่สามยังก่อให้เกิดผลดี 2 ประการคือ

<u>ประการแรก</u> การทำให้สังคมมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น (Democratization) จากการที่พลเมืองเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงในการผลิตบริการสาธารณะ

<u>ประการที่สอง</u> ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรม(Creation of Innovation)เนื่องจากกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีต่างๆจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการผลิตได้อย่างมีนัยสำคัญขณะเดียวกันการเชื่อมประสานกันในรูปของเครือข่ายจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้นวัตกรรมสามารถแพร่ขยายไปสู่องค์การต่างๆได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวางมากขึ้น Pestoff and Brandsen,2010,pp.227-33)

"การผลิตร่วมกัน" หมายถึง การใช้ความพยายามร่วมกัน ระหว่างผู้ผลิตที่ทำงานประจำหรือมืออาชีพ เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับล่าง ครูในโรงเรียน หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข กับผู้ใช้บริการที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ตนได้รับบริการที่ทำให้เกิดความปลอดภัยมากขึ้น ได้รับการศึกษาสูงขึ้นและมีสุขภาพดีขึ้น (Pestoff, 2010) "ฝ่ายที่สาม" เช่น ภาคอาสาสมัคร ภาคเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร ภาคเศรษฐกิจเพื่อสังคม ภาคประชาสังคม หมายความว่าองค์การของฝ่ายที่สามปรับตัวให้มีลักษณะแบบองค์การของรัฐมากขึ้น เช่น มีการจัดตั้งที่เป็นทางการพร้อมๆกับพัฒนาให้มีลักษณะแบบองค์การในระบบตลาดมากขึ้นเช่นการมุ่งทำรายได้สูงสุดแต่ไม่ถึงกับแสวงหากำไรสูงสุด

Pestoff (2010) มองว่าในระบอบการจัดการแบบ NPG นั้น พลเมืองสามารถเข้าไปมีส่วนร่วม เป็นภาคีกับภาครัฐได้ 3 ระดับคือ

1.ระดับจุลภาค(Micro) สามารถมีส่วนร่วมได้โดย "การผลิตร่วมกัน" (Co-Production)ในสถานที่ตั้งในท้องถิ่นซึ่งมีการให้แก่พลเมืองโดยพลเมืองมีส่วนร่วมในการผลิตบริการได้โดยตรง

2.ระดับมหภาค(Macro)พลเมืองสามารถมีส่วนร่วมในรูปของ "การจัดการภาคีร่วมกัน" (Co-Governance)ทั้งในการให้บริการและการตัดสินใจร่วมกันในนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการดังกล่าว

3.ระดับกลาง(Meso) พลเมืองสามารถมีส่วนร่วมในรูปของ "การจัดการร่วมกัน" (Co-Management) เพื่อให้บริการระดับท้องถิ่นโดยผู้ให้บริการที่มาจากภาคีอันหลากหลาย

การจัดการภาคีเชิงนโยบายสาธารณะ(Public Policy Governance)แนวคิดนี้มุ่งความสนใจไปที่วิธีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำทางด้านนโยบายกับเครือข่ายต่างๆในการสรรสร้างและมีอิทธิพลต่อการกำหนดกระบวนการนโยบายสาธารณะ ปัจจุบันกิจกรรมสาธารณะมิได้รวมศูนย์อำนาจอยู่ที่ส่วนกลางอีกต่อไป แต่ได้กระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นมากขึ้นซึ่งหมายถึงกระบวนการที่ชนชั้นนำภาครัฐเข้าไปกำกับทิศทาง(Steering)โดยนำมือมาจับหางเสือไม่ต้องทำหน้าที่พายเรือเอง (Keep a Hand on the Tiller, Ratser than doing the Rowing-Ewalt)เน้นการกำกับทางอ้อม ขณะเดียวกันก็พยายามพิจารณาให้เกิดสภาวะดุลยภาพระหว่างความเป็นอิสระกับการควบคุม (Balancing Control and Autonomy)

การจัดการภาคีเชิงการบริหาร(Administrative Governance) เป็นการประยุกต์ใช้การบริหารสาธารณะแบบดั้งเดิม(Traditional Public Administration-TPA) ให้เหมาะสมกับการบริหารงานสาธารณะในปัจจุบันอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการภาครัฐที่มีความซับซ้อนของยุคสมัยปัจจุบัน เพียงแต่ยอมการปรับเปลี่ยนใหม่ในบางด้านโดยการนำแนวคิดการจัดการภาคีสาธารณะมาปรับใช้โดยนำบริการสาธารณะของรัฐมาให้เครือข่ายขององค์การไม่แสวงหากำไรและองค์การเอกชนแสวงหากำไรโดยผู้รับเหมาช่วง

เงื่อนไขเชิงโครงสร้างที่เอื้ออำนวยในการขยายตัวของNPG

ประการแรก ปัญหาสังคมในยุคปัจจุบันมีลักษณะซับซ้อนและขยายขอบเขตออกไปอย่างกว้างขวาง เกินกว่าขีดความสามารถของภาครัฐที่จะจัดการได้ตามลำพัง นอกจากนี้รัฐยังมีทรัพยากรและงบประมาณไม่เพียงพอที่จะจัดสรรสำหรับให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เช่น ความต้องการศูนย์เลี้ยงเด็ก สถานที่ออกกำลังกาย บ้านพักคนชรา สวนสาธารณะ ฯลฯ ที่นับวันมีความต้องการเพิ่มขึ้นทั้งในแง่ของจำนวนและคุณภาพของบริการอันทำให้ลำพังภาครัฐเพียงฝ่ายเดียวไม่สามารถตอบสนองได้ทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่ซับซ้อนมากเช่น ภัยพิบัติ สึนามิ น้ำท่วมใหญ่ แผ่นดินถล่ม ฯลฯ ซึ่งปัญหาเหล่านี้นับวันยิ่งเกิดบ่อยขึ้นและทวีความรุนแรงมากขึ้น อันทำให้ภาคีต่างๆทั้งภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ และชุมชน ต่างเข้าไปให้ความช่วยเหลือ จึงทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดการแบบ NPG ขึ้นเพื่อก่อให้เกิดการประสานงานระหว่างภาคีต่างๆสำหรับการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล(Cheema, 2005, p. 21)

ประการที่สอง ประชาชนไม่พึงพอใจในคุณภาพของการที่รัฐจัดให้และไม่พอใจที่รัฐให้บริการแก่ประชาชนอย่างเชื่องช้าและไม่ทั่วถึง ขณะเดียวกันพวกเขามีความต้องการ และมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมดำเนินงานสาธารณะรวมทั้งจัดบริการสาธารณะที่มีคุณภาพสูงด้วยตัวของพวกเขาเองเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อสังคมและความต้องการอันมีลักษณะเฉพาะเจาะจงกลุ่มเป้าหมายได้มากยิ่งขึ้นเช่นการฟื้นฟูตลาดน้ำเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งโดยปกติภาครัฐจะมองข้ามศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นที่มีลักษณะอันเฉพาะเจาะจงดังกล่าวอันทำให้ชุมชนที่มองเห็นช่องทางในการพัฒนาเพื่อก่อให้เกิดอาชีพ สร้างรายได้และการจ้างงานแก่ผู้คนในท้องถิ่น ชุมชนเหล่านี้ส่วนใหญ่จึงเป็นผู้ริเริ่มในการพัฒนาตลาดน้ำขึ้นโดยเป็นแกนนำในการเชิญหน่วยงานราชการและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมอันทำให้การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอยู่ในรูปแบบของ NPG ที่ประกอบด้วยภาคีต่างๆให้ความร่วมมือและจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกัน(Cheema, 2005, p. 21)

ประการที่สาม กระแสความคิดที่ปฏิเสธการจัดตั้งระบบราชการแบบดั้งเดิมรวมทั้ง องค์การอื่นๆที่มีขนาดใหญ่ภายใต้ความเชื่อเกี่ยวกับความประหยัดในขนาด (Economy of Scale) แต่ในยุคปัจจุบันนี้กลับมองว่าองค์การขนาดใหญ่ที่มีการแบ่งงานออกเป็นฝ่ายและแผนกอย่างซับซ้อน (Departmentalization)ขึ้นตรงต่อกันตามสายการบังคับบัญชาและทำงานภายใต้ระเบียบข้อบังคับที่เป็นทางการอันซับซ้อนนั้นก่อให้เกิดการทำงานที่ล่าช้ายึดติดในวิธีการไม่เกิดความคิดสร้างสรรค์ไม่เกิดการเรียนรู้ ไม่เกิดนวัตกรรม ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมไม่ได้และไม่อยู่ในสถานะที่จะแข่งขันในตลาดได้ด้วยเหตุนี้จึงเกิดการเสนอแนวคิดในการปฏิรูปองค์การอย่างจริงจังอาทิ การลดขนาดขององค์การ (Downsizing) การแปรรูปให้ภาคเอกชนดำเนินการแทน การปรับโครงสร้างองค์การใหม่ และการตัดตอนเพื่อนำไปให้ภาคเอกชนรับเหมาช่วงซึ่งการปฏิรูปองค์การในหลายๆรูปแบบดังกล่าวนั้นส่วนใหญ่ดำเนินการเพื่อเป้าประสงค์ในการลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐลงและคงปฏิเสธไม่ได้ว่าทั้งการลดขนาดในองค์การและการตัดงบประมาณลงดังกล่าวนั้นย่อมทำให้พื้นที่ในการดำเนินงานและการให้บริการสาธารณะของภาครัฐย่อมหดแคบลงไปด้วยภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวย่อมส่งผลให้เกิดพื้นที่ว่างสำหรับให้ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคมและชุมชนต่างๆได้เข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะที่เป็น “ภาคี” เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐในการให้บริการสาธารณะ (Pestoff and Bradsen, 2010)

ประการที่สี่ การพัฒนาความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม (Development of Strong Civil Society)โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงประมาณ 20 ปีที่ผ่านมานี้ ทั้งองค์การพัฒนาเอกชน เครือข่ายองค์การชาวบ้าน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มผลประโยชน์ทางวิชาชีพต่างๆขบวนการภาคประชาสังคมดังกล่าวนี้เมื่อสามารถพัฒนาความเข้มแข็งให้เติบใหญ่ได้แล้วต่างต้องการเป็นผู้กระทำการที่กระตือรือร้น (Active Subject) โดยพยายามเข้าร่วมเป็นภาคีกับรัฐในการพัฒนาด้านต่างๆทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมศีลธรรมและสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับชุมชน ท้องถิ่นและระดับภูมิภาค ดังจะพบว่ากระบวนการนโยบายของรัฐ ในช่วงกว่า 20 ปีที่ผ่านมานี้ จะมีภาคประชาสังคมเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางอันทำให้เกิดการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจและสร้างความขัดแย้งขึ้นเป็นจำนวนมากอย่างไรก็ตามหากภาครัฐสังคมสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ดังกล่าวได้พร้อมกับเปิดใจกว้างอดกลั้นต่อความแตกต่างหลากหลายซึ่งจะทำให้สามารถจัดการความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพก็จะสามารถเปลี่ยนพลังของความขัดแย้งไปสู่ความร่วมมือ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของทุกๆฝ่ายได้ (Cheema , 2005, p. 19)

ประการที่ห้ากระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ได้สร้าง ”ปัญหา” ที่ขยายขอบเขตออกไปจนกลายเป็นปัญหาระดับโลกขึ้นอาทิ ปัญหาสิ่งแวดล้อมปัญหาการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาโสเภณีข้ามชาติ วิกฤติเศรษฐกิจที่กระทบไปยังประเทศต่างๆอย่าง

กว้างขวาง ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อร้ายแรงสู่ประเทศต่างๆอย่างรวดเร็ว ฯลฯ ปัญหาสังคมที่มีลักษณะข้ามชาติดังกล่าวนี้ได้ทำภาครัฐในประเทศใดประเทศหนึ่งมิอาจแก้ไขได้ตามลำดับ อันนำไปสู่ความท้าทายขีดความสามารถของรัฐชาติในการแก้ไขปัญหาสังคมขึ้นพร้อมๆกับก่อให้เกิดผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ที่มีลักษณะข้ามพ้นรัฐชาติและเกิดแรงกดดันจากองค์การระหว่างประเทศที่ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศด้อยพัฒนาและกำลังพัฒนาทั้งหลายอันทำให้เกิดภาคีที่ให้ความสนใจต่อปัญหาขนาดใหญ่กลายเป็นภาคีที่มีลักษณะข้ามพ้นรัฐชาติได้ เช่น องค์การพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศที่เข้าไปทำงานสาธารณะแก่กลุ่มเป้าหมายในประเทศต่างๆ รวมทั้งองค์กรภาคประชาชนในระดับโลกเช่น เวทีทางด้านสังคมโลก(World Social Forum) เป็นต้น องค์การภาคประชาสังคมระดับโลกเหล่านี้ กลายเป็นตัวแสดงสำคัญที่พร้อมจะเข้าร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะในฐานะเป็นภาคีหนึ่งอย่างกระตือรือร้น(Cheema , 2005, p. 21)

องค์ประกอบสำคัญของNPG

องค์ประกอบสำคัญของแนวคิด NPG มีดังนี้

ประการแรกการกระจายอำนาจสู่รัฐบาลท้องถิ่นและภาคประชาสังคมทั้งการถ่ายอำนาจทางการเมืองและทรัพยากรรวมทั้งการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐเพื่อทำให้ประชาชนมีอำนาจตัดสินใจและมีส่วนร่วมในงานสาธารณะมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดการพัฒนาภาคประชาสังคมให้กลายเป็นภาคี หุ้นส่วนทางสังคมที่เข้มแข็ง เพื่อเป้าหมายแห่งความสำเร็จในการพัฒนาคนและการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการสถาปนาสถาบันและกระบวนการประชาธิปไตยในระดับรากหญ้าที่เข้มแข็งในที่สุด

ประการที่สองNPG ที่มองว่าแม้ภาครัฐเป็นผู้รับผิดชอบหลัก แต่รัฐจะไม่ผูกขาดงานสาธารณะไว้เป็นภารกิจของตนแต่เพียงผู้เดียวอีกต่อไป ในขณะที่ภาคประชาสังคมและชุมชน ต่างเข้าร่วมในการดำเนินงานและให้บริการสาธารณะอย่างกว้างขวางอีกด้วย กระนั้นก็ตาม ภาครัฐมิอาจผลักดันภาระความรับผิดชอบไปให้แก่ภาคีต่างๆได้ทั้งหมด ความรับผิดชอบต่องานสาธารณะทั้งหมดก็ยังคงเป็นของรัฐอยู่เหมือนเดิม เพียงแต่รัฐหันมาทำหน้าที่เป็นผู้กำกับทิศทางโดยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ผลิตสินค้า บริการแก่ประชาชนโดยตรง (Steer, Not Raw)

ประการที่สามรูปแบบของการดำเนินงานของ NPG ก็คือ การทำงานในรูปเครือข่ายอันประกอบด้วยภาคีอันหลากหลาย อาทิ หน่วยงานรัฐจากหลายๆหน่วยงาน หลายๆระดับ องค์การธุรกิจเอกชน ชุมชน องค์การพัฒนาเอกชนสถาบันวิชาการ กลุ่มผลประโยชน์ทางวิชาชีพ นักพัฒนาเอกชนจากต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศอันหลากหลาย โดยสามารถจัดตั้งในลักษณะชั่วคราวเช่น ภาคีต่างๆที่เดินทางไปให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยพิบัติสึนามิ หรือจัดตั้งใน

รูปแบบถาวร เช่น คณะกรรมการจัดการน้ำ คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน คณะกรรมการจัดการตลาดน้ำ ฯลฯ การจัดการภาคีสาธารณะจะมีโครงสร้างองค์กรแบบแผนราบ(Flat)ความสัมพันธ์ระหว่างภาคีต่างๆมิได้จัดลำดับชั้นและไม่มีสายการบังคับบัญชาไม่เป็นทางการ(Kennett, 2010)

สำหรับปัจจัยที่ยึดโยงเครือข่ายต่างๆเข้าด้วยกันเพื่อทำให้การจัดการแบบ NPG สามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่

1) ความไว้เนื้อเชื่อใจ(Mutual Trust) ซึ่งยึดโยงภาคีต่างๆให้หันหน้ามาร่วมมือกัน เพื่อผนึกกำลังให้การดำเนินงานสาธารณะสามารถก้าวไปได้อย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จ

2) บรรทัดฐานของการแลกเปลี่ยน(Norms of Social Exchange) ให้ความสำคัญต่อคุณค่าของการเสียสละเพื่อส่วนรวมการช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน และความรับผิดชอบต่อผู้อื่นและส่วนรวม ซึ่งถ้าหากค่านิยมดังกล่าวนี้สามารถครองใจสมาชิกจากภาคีต่างๆได้ก็จะทำให้ภาคีต่างๆร่วมมือกันทำงานสาธารณะได้อย่างมีพลัง

3) สารเสวนาและการสื่อสารอย่างเข้มข้น(Dialogue and Intensive Communication) อาทิการประชุมร่วมกันระหว่างภาคีบ่อยๆเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างกันลดความขัดแย้ง และสร้างความร่วมมือระหว่างกัน

4) ภาวะผู้นำแบบกระจายแต่มีบูรณาการ (Fragmantedbut Integrated Leadership) เนื่องจากการจัดการภาคีสาธารณะมีองค์ประกอบของสมาชิกที่มาจากภาคีต่างๆในขณะที่แต่ละภาคีต่างมีผู้นำที่เป็นเอกเทศของตนเอง ในแง่นี้จึงทำให้เกิดภาวะผู้นำขึ้นอย่างกระจัดกระจายทั่วไป ในการจัดการภาคีสาธารณะจะต้องยอมรับภาวะผู้นำแบบกลุ่มที่มีหลายศูนย์ แต่จะต้องใช้วิธีการประสานงานและเสวนาอย่างต่อเนื่องและบ่อยๆเพื่อเชื่อมโยงภาวะผู้นำแต่ละจุดให้สามารถประสานและเข้ากันได้อย่างมีบูรณาการ

5) การจัดการความขัดแย้ง (ConflictManagement) ในการจัดการแบบNPG อันประกอบด้วยภาคีที่หลากหลายย่อมมีความอ่อนไหวต่อความขัดแย้งอย่างสูง อันทำให้ NPG หันมาเน้นการจัดการความขัดแย้งอย่างสันติ ซึ่งก็คือการอดกลั้นต่อความแตกต่างหลากหลาย การเปิดใจกว้าง การเจรจาด้วยเหตุผล พยายามมองข้ามรายละเอียดที่เป็นความขัดแย้งเกี่ยวกับเรื่องท่าที/ส่วนตัว และพร้อมที่จะปรับความคิดโดยการหันหน้าเข้าหากัน อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปแล้วหากการจัดการภาคีสาธารณะที่วางอยู่บนพื้นฐานของความไว้เนื้อเชื่อใจ ยึดถือในค่านิยมของการเสียสละเพื่อส่วนรวมและมีการสื่อสารระหว่างกันอยู่ตลอดเวลา ย่อมทำให้ความขัดแย้งเกิดขึ้นได้ยาก หรือถ้าหากเกิดขึ้นก็จะสามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้โดยง่าย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่ ข้างต้น พอสรุปได้ว่า เพื่อเป็นการพัฒนาแนวคิดในการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์และการบริหารสาธารณะ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

ที่ภาครัฐภาคเอกชน และประชาชน เข้ามีส่วนร่วมกันในการบริหารจัดการและบริการสาธารณะ เพื่อให้การบริหารประเทศชาติบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

2.2 แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมหมายถึง กระบวนการดำเนินงานรวมพลังประชาชนกับองค์กรของรัฐหรือแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน

2.2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ.2560 บัญญัติแนวนโยบายแห่งรัฐเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

มาตรา 65 " รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

การจัดทำ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย"

มาตรา 67 วรรคสอง "ในการอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและเผยแผ่หลักธรรมของพระพุทธศาสนาเถรวาทเพื่อให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา และต้องมีมาตรการและกลไกในการป้องกันมิให้มีการบ่อนทำลายพระพุทธศาสนามาว่าในรูปแบบใด และพึงส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินมาตรการหรือกลไกดังกล่าวด้วย"

มาตรา 71 วรรคสอง "รัฐพึงส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและความสามารถสูงขึ้น"

มาตรา 78 " รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมืองและการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน"

2.2.2ทฤษฎีแนวคิดและหลักการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมี5ทฤษฎี ซึ่ง อคินรพีพัฒน์(อ้างถึงใน ยุพาพรรูปงาม, 2545 :7-9) ได้สรุปไว้ดังนี้

1.ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน(MassPersuation)

Maslow กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน และถ้าจะให้เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม

โดยเฉพาะเรื่องความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของMaslowที่เรียกว่าลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchyof Needs)ซึ่งก็คือความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปมากมี ทั้งหมด5 ระดับ ดังนี้

1.1 ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา(physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (SurvivalNeeds) ได้แก่ ความต้องการทางด้านอาหารเครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

1.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต(Safety and Security Needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

1.3 ความต้องการทางด้านสังคม(Social Needs) ได้แก่ ความต้องการด้านความรักความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

1.4 ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self-Esteem Needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เป็น ความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถ และความสำคัญของบุคคล

1.5 ความต้องการความสำเร็จแห่งตน(Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการในระดับสูงสุด ที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดของตนเอง เพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการพิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด

2. ทฤษฎีการะดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale)

คนเรามีความต้องการทางกายและใจถ้าคนมีขวัญดีพอ ผลของการทำงานจะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็ต่ำไปด้วย เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่างๆนั่นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอารัดเอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น เมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะเกิดสำนึกในความรับผิดชอบอันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งใน ส่วนที่

เป็นขวัญส่วนบุคคลและขวัญของกลุ่ม ดังนั้นเป็นไปได้ว่าขวัญของคนเราโดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดีย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆได้เช่นกัน(ยุพาพร รูปงาม,2545 : 8)

3.ทฤษฎีสร้างความรู้สึกชาตินิยม(Nationalism)

ปัจจัยประการหนึ่งที่นำสู่การมีส่วนร่วมคือการมีส่วนร่วมสร้างความรู้สึกชาตินิยมให้เกิดขึ้นซึ่งหมายถึงความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิ จงรักภักดี ผูกพันต่อท้องถิ่น(ยุพาพร รูปงาม,2545 : 8)

4.ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือบรรลุ วัตถุประสงค์ร่วมกันพราะทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่มคน จูงใจไปยังเป้าประสงค์โดยทั่วไป แล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดี เรียกว่าผู้นำปฏิฐาน(Positive Leader)ผู้นำพลวัตซึ่งก็คือเคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ(Dynamic Leader)และ ผู้นำที่ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ที่เรียกว่าผู้นำนิเสธ(NegativeLeader) ผลของการใช้ทฤษฎีการสร้างผู้นำจึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบนั้นการสร้างผู้นำที่ดีย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆด้วยดีนั่นเอง (ยุพาพร รูปงาม,2545 : 8)

5.ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration(and Method)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ง่ายเพราะการใช้กฎหมายระเบียบแบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการแต่ผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดดีที่สุดในเรื่องการใช้ บริหาร เพราะธรรมชาติของคน ถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหาร เป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความคาดหวังผลประโยชน์ (ยุพาพร รูปงาม,2545 : 8-9)

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ทบวงมหาวิทยาลัยและสำนักงานสภาบันราชภัฏ (2546:114) ได้ระบุว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนสมารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่นและมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากบริการ รวมทั้งมีส่วนในการควบคุมประเมินผลโครงการต่างๆของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของการมี ส่วนร่วมว่ามี2ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การ

ตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่ เกิดขึ้นจากโครงการ

2.การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบ่งออกเป็น2ประเภท คือ การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของ พลเมืองโดยประชาชน หรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของ กลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชน อันจะก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตนและได้รับ ผลประโยชน์จากการพัฒนา

การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐมาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลักโดยการ กระจายอำนาจในการวางแผนจากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาค เป็นการคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง

Davis and Newstrom (อ้างถึงใน เสริมศักดิ์วิศาลาภรณ์,2537 : 182) เห็นว่าการมีส่วนร่วมเป็นความเกี่ยวข้องด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมของกลุ่มเป็นตัวกระตุ้นให้การทำงานสำเร็จตามเป้าหมายซึ่งการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับ

1.การเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย(Involvement)

2.การช่วยเหลือและทำประโยชน์(Commitment)

3.การรับผิดชอบ(Responsibility)

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา(2546 : 4)ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่าการมีส่วนร่วม คือ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจหรือเคยมาเข้าร่วม ด้วยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผิน แต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้น และการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

ชิตนิลพานิช และกุลธน ธนาพงศธร (2532: 350)ได้ระบุว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท หมายถึง การที่ประชาชนทั้งในเมืองและชนบทได้เข้ามีส่วนร่วมหรือเข้ามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาชนบทขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอน แล้วแต่เหตุการณ์จะเอื้ออำนวย

โกวิทย์ พวงงาม (2545: 8)ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนาควร จะมี4ขั้นตอน คือ

1.การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่นคือถ้าหากชาวชนบท ยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดี

แล้วการดำเนินงานต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อมไร้ประโยชน์ เพราะชาวชนบทจะไม่เข้าใจและมอง ไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น

2.การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรมเพราะการวางแผนดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวชนบทรู้จักวิธีการคิดตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักนำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่างๆมาใช้ในการวางแผน

3.การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวชนบทส่วนใหญ่จะมีฐานะที่มียากจนแต่ก็มีแรงงานของตนที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงานจะทำให้ชาวชนบทสามารถ คิดค้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด

4.การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงาน ขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวชนบทย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้น ได้รับผลดีได้รับประโยชน์ หรือไม่อย่างใดการดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไปจึงอาจจะประสบความยากลำบากขึ้น นอกจากนี้สำนักมาตรฐานการศึกษาสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษาและทบวง มหาวิทยาลัยกระทรวงศึกษาธิการ(อ้างถึงใน โกวิท พวงงาม, 2545:8)ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมใน ขั้นตอนของการพัฒนา5ขั้น ดังนี้

1.ขั้นมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจนกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

2.ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและ วัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

3.ขั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ โดยการสนับสนุนทรัพย์วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงานและดำเนินการ ขอความช่วยเหลือจากภายนอก

4.ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

5.ขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาเป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา(2546): 17)ได้กล่าวถึงระดับของการมีส่วนร่วมตามหลักการทั่วไปว่า แบ่งเป็น5ระดับ คือ

1.การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลของตน/ครอบครัว/ชุมชนของตน

2.การมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร

3.การมีส่วนร่วมตัดสินใจ โดยเฉพาะในโครงการที่ตนมีส่วนได้เสีย โดยแบ่งเป็น3กรณี แล้วแต่กิจกรรมในตนอยู่ในขั้นตอนใดต่อไปนี้

3.1 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจน้อยกว่าเจ้าของโครงการ

3.2 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจเท่ากับเจ้าของโครงการ

3.3 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจมากกว่าเจ้าของโครงการ

4.การมีส่วนร่วมทำคือร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด

5.การมีส่วนร่วมสนับสนุน คืออาจไม่มีโอกาสร่วมทำแต่มีส่วนร่วมช่วยเหลือในด้านอื่นๆ นอกจากนี้ยังได้มีการแบ่งระดับของการมีส่วนร่วมเป็นระดับของการมีส่วนร่วมตามแนวทางพัฒนาชุมชน เป็นการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยได้แบ่งไว้ดังนี้

1.ร่วมค้นหาปัญหาของตนให้เห็นว่าสิ่งใดที่เป็นปัญหารากเหง้าของปัญหา

2.ร่วมค้นหาสิ่งที่จำเป็นของตนในปัจจุบันคืออะไร

2.1 ร่วมคิดช่วยตนเองในการจัดลำดับปัญหา เพื่อจะแก้ไขสิ่งใดก่อนหลัง

2.2 วางแผนแก้ไขปัญหาเป็นเรื่อง ๆ

2.3 ร่วมระดมความคิดถึงทางเลือกต่างๆ และเลือกทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหาที่วางแผนนั้น

2.4 ร่วมพัฒนาเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้

2.5 ร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหานั้น ๆ

2.6 ร่วมติดตามการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงาน

2.7 ร่วมรับผลประโยชน์/หรือร่วมเสียผลประโยชน์จากการดำเนินงาน

สัมฤทธิ์กางเพ็ง(2545 : 9-11)ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง มีโอกาสร่วมในการปฏิบัติงานในฐานะเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรมีการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมีประโยชน์ร่วมกันโดยมีรูปแบบ4ประการ คือ

1.การปรึกษาหารือ(Consultive Management)คือการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการ เป็นการกระจายอำนาจการบริหารการตัดสินใจของผู้ที่มีส่วนร่วม

2.กลุ่มคุณภาพ(Q.C.Circles)เป็นการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในระดับกลุ่ม

3.ระบบข้อเสนอแนะ(Suggestion System)คือรูปแบบการนำเสนอปัญหาสาเหตุในแบบฟอร์มข้อเสนอแนะซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมและให้ผลในทางปฏิบัติมากที่สุด

4.ระบบส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติมีส่วนเป็นเจ้าของกิจการ(EmployeeOwnership Plan)พบมากในหน่วยงานเอกชนหรือบริษัทส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติมีความรู้สึกเป็นเจ้าของเพื่อประโยชน์ร่วมกัน ดังนี้

1.การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิด

2.การมีส่วนร่วมมีผลทางจิตวิทยา

3.เป็นการเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร

4.เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมได้ใช้ความรู้ความสามารถ

5.การมีส่วนร่วมทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น

จันทรานีสงวนนาม (2545: 8)กล่าวว่าการมีส่วนร่วมคือการดำเนินการร่วมกันของบุคคลตั้งแต่2คนขึ้นไปร่วมกันดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อันเดียวกันมีบรรยากาศที่ดีในการทำงานเกิดความสามัคคีและผลสำเร็จของงาน

Arntein(อ้างถึงในเกษรจิวเดช,2557 : 12) เห็นว่าการมีส่วนร่วมจะพิจารณาจากผู้นำว่าเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใดและได้เสนอกรอบบันไดแห่งการมีส่วนร่วมของประชาชน (A Ladder of Citizen Participation) 8ขั้น3กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่1 ไม่มีส่วนร่วม(Nonparticipation)

บันไดขั้นที่1การจัดการแบบเบ็ดเสร็จ(Manipulation)หน่วยงานทำหน้าที่จัดการเรื่องราวเบ็ดเสร็จโดยไม่แจ้งให้ใครรับรู้ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม

บันไดขั้นที่2การร่วมรับทราบข้อมูล(Therapy)หน่วยงานเชิญประชาชนมารับทราบ รับฟังโดยไม่ต้องการความคิดเห็นไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม

กลุ่มที่2มีสัญญาณ/สัญลักษณ์แห่งการมีส่วนร่วม(Tokenism)

บันไดขั้นที่3การร่วมให้ข้อมูลข่าวสาร(Information)เป็นขั้นแรกที่จะมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากมีการเชิญประชาชนให้ข้อมูลในส่วนที่หน่วยงานต้องการแต่ไม่ได้รับฟังความคิดเห็นเพียงแต่ เอาข้อมูลที่ได้ไปใช้ในหน่วยงานของตนเองเท่านั้น

บันไดขั้นที่4การร่วมให้คำปรึกษา(Consultation)ขั้นนี้หน่วยงานจะเป็นผู้ขอความ คิดเห็นต่างๆจากประชาชนแต่หน่วยงานจะเป็นผู้ที่ตัดสินใจเอง

บันไดขั้นที่5การร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น(Placation)ขั้นนี้ประชาชนจะมีโอกาสแลกเปลี่ยนมุมมองของตนเองได้แสดงความคิดเห็นแต่อำนาจการตัดสินใจยังอยู่ที่หน่วยงาน

กลุ่มที่3การมีส่วนร่วมที่แท้จริง(Citizen Power)

บันไดขั้นที่6การร่วมเป็นพันธมิตร(Partnership)ประชาชนเริ่มมีอำนาจในการแสดง ความคิดเห็นทำงานใกล้ชิดกับหน่วยงานมากขึ้น การตัดสินใจของหน่วยงานอยู่บนพื้นฐานข้อมูลของประชาชน

บันไดขั้นที่7การส่งตัวแทนเข้าร่วมใช้สิทธิในการตัดสินใจ(DelegatedPower)ประชาชนส่วนหนึ่งได้รับคัดเลือกมีสิทธิเสนอโต้แย้งและเป็นตัวแทนในการตัดสินใจของหน่วยงาน

บันไดขั้นที่8การควบคุมการตัดสินใจโดยประชาชน(Citizen Control)อำนาจการ ตัดสินใจอยู่ที่ประชาชนโดยสมบูรณ์โดยหน่วยงานทำหน้าที่สนับสนุนการตัดสินใจ

Cohen &Uphoff(อ้างถึงใน เกษรจิวเดช,2557 : 13) ได้จำแนกรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้4ด้านคือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลซึ่งได้อธิบายการมีส่วนร่วมไว้4ขั้นตอนดังนี้

1.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ(participation in decision making)การตัดสินใจชนิดนี้เป็นศูนย์กลางของการเกิดทางเลือกตัดสินความคิดที่หลากหลายมีการกำหนดและประเมินทางเลือกและการตัดสินใจเลือกซึ่งเปรียบได้กับการวางแผนเพื่อ นำทางที่เลือกมาสู่การปฏิบัติ สามารถแบ่งการตัดสินใจนี้ออกเป็น3ระยะ คือ

1.1การตัดสินใจช่วงเริ่มต้น(InitialDecision) เป็นการเริ่มต้นหาความต้องการและวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการที่สำคัญ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญที่สามารถเลือกเอาโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มคนและมีความเป็นรูปธรรมโดยผ่านการใช้กระบวนการตัดสินใจในระยะนี้สามารถ ให้ข้อมูลที่สำคัญและเสนอกลยุทธ์เพื่อแก้ไขปัญหา

1.2 การตัดสินใจในช่วงดำเนินการ(Ongoing Decision) ความสำเร็จในช่วงนี้เกิดขึ้นได้มากกว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจช่วงเริ่มต้นซึ่งโครงการจะต้องค้นหาความต้องการของบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในภายหลังนี้และจัดลำดับความสำคัญของโครงการและวิธีการดำเนินโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม

1.3 ตัดสินใจในช่วงปฏิบัติการ(Operational Decision) เป็นความเกี่ยวข้องในองค์กรเมื่อโครงการเข้ามามีการเชื่อมโยงโครงการมีการรวมตัวขององค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเกณฑ์สำหรับปฏิบัติกิจกรรมในโครงการกรอบที่สมาชิกยึดถือประกอบด้วยการประชุมเพื่อจัดทำนโยบายการคัดเลือกผู้นำที่มีอิทธิพลต่อองค์กร

2.การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ(Participation in Implementation)การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ แบ่งได้3ทาง คือ

2.1 การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร(Resource Contribution) สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบได้แก่แรงงาน เงินวัสดุอุปกรณ์และข้อมูลข่าวสาร ทั้งหมดนี้เป็นแหล่งทรัพยากรที่

สำคัญ เพื่อพัฒนาโครงการการส่งเสริมโดยใช้แรงงานในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ดีการบริจาคเงินและวัสดุต่างๆแสดงให้ เห็นถึงการมีส่วนร่วมสิ่งสำคัญของการมีส่วนร่วมนี้คือการที่ได้รู้ว่าใครเป็นผู้สนับสนุนทำอย่างไรโดย วิธีการจูงใจการได้รับค่าตอบแทนหรือโดยการบีบบังคับสนับสนุนเรื่องทรัพยากรบ่อยครั้งที่พบว่ามี ความไม่เท่าเทียมกันและแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว

2.2การมีส่วนร่วมในการบริหารและประสานงาน (ProjectAdministrationandCoordination) คนในองค์กรสามารถรวมตัวกันในการปฏิบัติงานหรือสมาชิกทีมที่ปรึกษาหรือเป็นผู้บริหารโครงการเป็นสมาชิกอาสาซึ่งทำหน้าที่ประสานงานกิจกรรมของโครงการมีการฝึกอบรมให้รู้เทคนิคการปฏิบัติงานในโครงการสำหรับผู้เข้ามาบริหารหรือประสานงานวิธีนี้นอกจากจะเพิ่มความไว้วางใจให้กับคนในองค์กรแล้วยังช่วยให้สมาชิกเกิดความตระหนักถึงปัญหาของตนเองอีกด้วยอีกทั้งยังทำให้เกิดการสื่อสารข้อมูลภายใน และได้รับคำแนะนำซึ่งเป็นปัญหาของคนในท้องถิ่นตลอดจนผลกระทบที่ได้รับเมื่อโครงการเข้ามา

2.3 การมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือ(Participation in Enlistment) การขอความร่วมมือไม่จำเป็นที่จะต้องการผลประโยชน์เสมอไปเป็นแต่พิจารณาข้อเท็จจริงเท็จที่ว่าผลเสียที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลังการนำโครงการมาใช้และผลกระทบต่อคนในองค์กรที่เข้าร่วมโครงการ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์(Participation in Benefits)เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมานานและมีผลในทางเศรษฐกิจมีความสำคัญต่อการยอมรับเอาโครงการที่สำคัญๆเข้ามาทั้งที่การตัดสินใจอาจไม่เกิดขึ้นหรือมีขีดจำกัด การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์แบ่งได้3ชนิด

3.1 ผลประโยชน์ด้านวัตถุ(Material Benefits) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคลเช่นเป็นการเพิ่มการบริโภค รายได้ทรัพย์สินแต่สิ่งเหล่านี้อาจจะทำให้การสรุปข้อมูลล้มเหลว ได้ซึ่งควรวิเคราะห์ให้ได้ว่าใครคือผู้มีส่วนร่วมและดำเนินการให้เกิดขึ้น

3.2 ผลประโยชน์ด้านสังคม(Social Benefits) เป็นความต้องการด้านพื้นฐานด้านสาธารณะซึ่งได้แก่บริการหรือความพึงพอใจจากสาธารณูปโภค โดยใช้รูปแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับคนยากจนจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ทั้งในเรื่อง ปริมาณการแบ่งผลประโยชน์และคุณภาพบริการและความพึงพอใจ

3.3 ผลประโยชน์ด้านบุคคล(Personal Benefits) เป็นความปรารถนาที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มหรือได้รับการคัดเลือกเข้ามา ซึ่งเป็นความต้องการอำนาจทางสังคมและการเมืองโดยผ่านความร่วมมือในโครงการ ผลประโยชน์สำคัญที่ได้จากโครงการมี3ชนิดคือความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองอำนาจการเมืองและความรู้สึกว่าตนเองทำงานมีประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ควรศึกษาผลเสียที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลังด้วยเพราะอัตราการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์แตกต่างกัน

จะเป็นข้อมูลสำคัญในการวางนโยบายหลักที่เกี่ยวข้องว่าจะให้ใครมีส่วนร่วมหากผลออกมาตรงข้ามกับความคาดหวังจะได้แก้ไขเพื่อหาแนวทางที่มีความเป็นไปได้ในการวางรูปแบบใหม่

4.การมีส่วนร่วมในการประเมินผล(Participation in Evaluation)แบ่งออกเป็น2แบบ คือ การมีส่วนร่วมทางตรงและการมีส่วนร่วมทางอ้อมในการประเมินผลด้านงบประมาณความพึงพอใจของบุคคลต่อโครงการการมีส่วนร่วมวิธีการเข้ามามีส่วนร่วม การแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อต่างๆ หรือ ผ่านตัวแทนที่เลือกเข้าไป เพื่อนำความคิดเห็นไปใช้ประโยชน์

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การมีส่วนร่วมของประชาชนข้างต้นพอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการรณรงค์การรักษาศีล 5 เป็นส่วนหนึ่งของการเข้าร่วมดำเนินการขั้นพื้นฐานของประชาชน ผู้นำชุมชน และผู้บริหารส่วนท้องถิ่น ในการดำเนินการตามโครงการ โดยเข้ามามีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ การสนับสนุน ปฏิบัติงานร่วมกันทำกิจกรรมตามโครงการ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมประเมินผลงาน ซึ่งการดำเนินการกิจกรรมตามโครงการ ต้องอาศัยความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อให้การรณรงค์การรักษาศีล 5 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการส่งเสริมประสานความร่วมมือระหว่างประชาชน ผู้นำชุมชน ภาคเอกชนและภาครัฐ ซึ่งมีผลต่อ “การรณรงค์การรักษาศีล 5” ให้ประสบความสำเร็จ

2.3 ศีล 5คือ(พระมหาโพธิวงศาจารย์ (ทองดี). ศีล 5 รักษาโลก.(พิมพ์ครั้งแรก). บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน): สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.)

1. ปาณาติปาตา เวรมณี สิขาปทสมาทิยามิ
2. อทินนาทานา เวรมณี สิขาปทสมาทิยามิ
3. กาเมสุมิจฉาจารา เวรมณี สิขาปทสมาทิยามิ
4. มุสาวาทา เวรมณี สิขาปทสมาทิยามิ
5. สุราเมรยมชชปมาทฏฐานา เวรมณี สิขาปทสมาทิยามิ

คำแปล

1.ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่มุ่งทำร้ายทำลายผู้อื่น
2.ไม่ลักทรัพย์ ไม่ทุจริตคดโกง
3.ไม่ผิดคู่ครองของผู้อื่น ไม่ประพฤติผิดในกาม
4.ไม่พูดโกหก ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดเพ้อเจ้อ
5.ไม่ดื่มสุราเมรัย ไม่เกี่ยวข้องสิ่งเสพติดให้โทษ

ศีล แปลว่า ความปกติ หมายความว่า ความเป็นผู้มีกริยาทางกาย สุภาพ เรียบร้อยไม่เกะกะ ไม่ฟุ้งซ่านผิดทิศทาง

อีกนัยหนึ่ง ศีลมีความหมาย 4 ประการ

1. สีลฏัฐะ มีความหมายว่า <u>ปกติ</u> คือผู้มีศีลย่อมเป็นคนสงบดำเนินชีวิตไปอย่างปกติ ไม่มีพิษมีภัยกับใคร ไม่ก่อความเดือดร้อนให้ใคร มีความปลอดภัยเมื่อเข้าใกล้ มีกิริยาอาการสงบเรียบร้อยงดงามเป็นปกติ

2. สีรัฏฐะ มีความหมายว่า <u>เป็นยอด</u> กล่าวคือเป็นคุณธรรมระดับสูง มีอานุภาพสูงส่งทำให้ผู้ปฏิบัติเป็นยอดคนหรือเป็นคนเหนือคน และยังส่งผลให้ปฏิบัติธรรมระดับที่สูงขึ้นโดยสะดวกและได้บรรลุผลสูงสุด คือนิพพาน

3.สีตลัฏฐะ มีความหมายว่า <u>เย็น</u> ทำให้กายวาจาและใจของผู้มีศีลเย็น ไม่พลุ่งพล่านไม่ดิ้นรนเร่าร้อน ทำให้ผู้มีศีลเย็นกายเย็นใจ สุขสบายทำให้ผู้อยู่ใกล้พลอยสดชื่นตามไปด้วย

4.สีวัฏฐะ มีความหมายว่า <u>เกษม</u> ปลอดโปร่ง เรียบง่าย ทำให้แดนเกษมคือพระนิพพานได้ ผู้มีศีลจึงเป็นผู้อยู่อย่างสุขสงบเกษม ปลอดโปร่ง ไม่มีเวรภัยอะไรกับใคร

พระสารีบุตรผู้เป็นอัครสาวกเบื้องขวาของพระพุทธเจ้า ผู้ได้รับยกย่องให้เป็นเอตทัคคะ คือเป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ในด้านมีปัญญามาก ได้กล่าวไว้ในคัมภีร์ปฏิสัมภิทามรรคว่า "เจตนา" เจตนาเป็นศีล เจตสิกสีล เจตสิกเป็นศีล สวโร สีล สังวรเป็นศีล อวีติกกโม สีล การไม่ล่วงละเมิดเป็นศีล

ศีล คือ ความสำรวมระวังกายวาจาให้เป็นไปตามปกติประจำวัน ให้สงบเย็นเรียบร้อยไม่กระทำหรือพูดหลงผิดเกินเลยจนทำให้ผู้อื่นและตนเองเดือดร้อน รวมถึงความตั้งใจปฏิบัติไม่ล่วงละเมิดกฎระเบียบที่สังคมกำหนดไว้เป็นข้อปฏิบัติสำหรับสังคม

อานิสงส์การรักษาศีล 5 และโทษเมื่อผิดศีล 5

<u>ศีลข้อ</u> 1 เว้นจากการฆ่าสัตว์

<u>ผู้ไม่รักษาศีลข้อ</u> 1 เมื่อละจากโลกไปแล้ว (ตาย) จะตกนรก เมื่อพ้นจากนรกจะเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เมื่อพ้นจากสัตว์เดรัจฉาน จะเกิดเป็นเปรต และเมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์จะได้รับผลกรรม 9 ประการ คือ

1.เป็นคนทุพลภาพ

2.เป็นคนที่มีรูปร่างไม่สง่างาม ไม่น่าดู

3.มีกำลังอ่อนแอ

4.เป็นคนเฉื่อยชา

5.เป็นคนขี้ขลาด

6.ฆ่าตัวตายหรือถูกผู้อื่นฆ่า

7.มีโรคภัยเบียดเบียนมาก

8.ถึงคราวพินาศของบริวาร

9.มีอายุสั้น

<u>ผู้รักษาศีลข้อ</u> 1 บริบูรณ์แล้ว เมื่อละจากทางโลกไปแล้วจะไปเกิดใหม่เป็นเทวดา เมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์จะได้รับอานิสงส์ 23 ประการ คือ

1.มีอวัยวะน้อยใหญ่ สมบูรณ์

2.มีร่างกายสมส่วน

3.สมบูรณ์ด้วยกำลังกาย

4.มีเท้างามประดิษฐานลงด้วยดี

5.มีผิวพรรณผ่องใส

6.มีรูปโฉมสะอาด

7.มีมรรยาทอ่อนโยน

8.เป็นผู้มีความสุข

9.มีความกล้าหาญ

10.เป็นผู้มีกำลังมาก

11.มีถ้อยคำไพเราะ

12.มีบริวารรักใคร่ ไม่แยกจากกัน

13.เป็นผู้ไม่สะดุ้งต่อเวรภัย

14.ศัตรู ฆ่า ทำร้าย ไม่ได้

15.ไม่ตาย ด้วยความเพียรฆ่าปองร้าย

16.มีบริวารมากมาย

17.มีรูปร่างสวยงาม

18.มีรูปร่างสมส่วนเป็นที่รักของชาวโลก

19.มีโรคภัยน้อย

20.ไม่มีเรื่องเสียใจหรือเศร้าโศก

21.เป็นที่รักของชาวโลก

22.ไม่พลัดพรากจากสิ่งที่รักที่ชอบใจ

23.มีอายุยืน

<u>ศีลข้อ2</u> เว้นจากการลักทรัพย์

<u>ผู้ผิดศีลข้อ 2</u> เมื่อละจากโลกไปแล้วจะตกนรก เมื่อพ้นจากนรกจะเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เมื่อพ้นจากสัตว์เดรัจฉาน จะเกิดเป็นเปรต เมื่อกลับมาเกิดเป็นมนุษย์จะได้รับผลกรรม 6 ประการ คือ

1. เป็นคนด้อยทรัพย์
2. เป็นคนยากจน
3.เป็นคนอดอยาก
4.ไม่ได้สมบัติที่ตนต้องการ
5. ต้องพินาศเพราะการค้าต่างๆ
6.ทรัพย์สินพินาศเพราะ อัคคีภัย โจรภัย อุทกภัย เป็นต้น

<u>ผู้รักษาศีลข้อ 2</u> บริบูรณ์แล้วเมื่อละโลกไปจะเกิดเป็นเทวดาและเมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์จะได้รับอานิสงส์ 11 ประการ คือ

1.เป็นผู้มีทรัพย์มาก
2.เป็นผู้มีทรัพย์ ข้าวของมากมาย
3.ได้โภคทรัพย์ไม่สิ้นสุด
4.โภคทรัพย์ที่ยังไม่เกิดก็เกิดขึ้น
5.ทรัพย์ที่มีแล้วก็ยั่งยืนถาวร
6.หาสิ่งของที่ต้องการได้โดยง่ายและรวดเร็ว
7.ทรัพย์สมบัติไม่สูญหายไปเพราะภัยต่างๆ
8. หาทรัพย์โดยไม่ถูกแก่งแย่ง
9.ได้โลกุตรทรัพย์คือพระนิพพาน
10.อยู่ที่ไหนก็เป็นสุข
11.ไม่รู้ไม่เคยได้ยินคำว่าไม่มี

<u>ศีลข้อ 3</u> เว้นจากการประพฤติผิดในกาม

<u>ผู้ผิดศีลข้อ 3</u> เมื่อละจากทางโลกไปแล้ว จะตกนรก เมื่อพ้นจากนรกจะเกิดเป็นเดรัจฉาน เมื่อพ้นจากเดรัจฉานจะเกิดเป็นเปรต และเมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์ จะได้รับผลกรรม 17 ประการ คือ

1. มีผู้คนเกลียดชังมาก
2. มีผู้ปองร้ายมาก
3. ขัดสนทรัพย์
4. อดอยากยากจน
5. เกิดเป็นหญิงถูกทำร้าย
6. เป็นกระเทยทอมดี้หรือเกย์

7. เป็นผู้ชายเกิดในสกุลต่ำ
8. ได้รับความอับอายเป็นอาจิณ
9. มีร่างกายไม่สมประกอบ
10. มากไปด้วยความวิตกห่วงใย
11. พลัดพรากจากสิ่งที่รัก
12. ไม่มีคู่
13. ผิดหวังในความรัก
14. ถูกล่วงละเมิดทางเพศ
15. เป็นหมัน
16. ไม่มีลูก ถ้ามีลูกถูกเขาข่มขืน
17. อยู่ไม่เป็นสุข ในชีวิตในการครองเรือน

<u>ผู้รักษาศีลข้อ 3</u> บริบูรณ์ เมื่อละจากโลกไปแล้วจะไปเกิดเป็นเทวดา เมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์ จะได้อานิสงส์ 20 ประการ คือ

1. ไม่มีข้าศึกศัตรู
2. เป็นที่รักของคนทั่วไป
3. นอนก็เป็นสุข
4. ตื่นก็เป็นสุข
5. พ้นภัยในอบายภูมิ คือ
    - ไม่ตกนรก
    - ไม่เกิดเป็นเดรัจฉาน
    - ไม่เกิดเป็นเปรต
6. ไม่อาภัพไม่เกิดเป็นหญิง ไม่เกิดเป็นกระเทย
7. ไม่โกรธง่าย
8. ทำอะไรได้เรียบร้อย
9. ทำอะไรเปิดเผยแจ่มแจ้ง
10. มีสง่าราศีคอไม่ตก
11. หน้าไม่ก้ม มีอำนาจ
12. มีเพื่อนรักทั้งบุรุษ – สตรี
13. มีอินทรีย์ 5 สมบูรณ์ มีศรัทธาเชื่อมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง มีความเพียร มีสติ สมาธิ และปัญญา

14. มีลักษณะสมบูรณ์
15. ไม่มีใครรังเกียจ
16. ขวนขวายน้อย ไม่ลำบาก ไม่เหน็ดเหนื่อย
17. อยู่ที่ไหนก็เป็นสุข
18. ไม่ต้องกลัวภัยจากใครๆ
19. ไม่พลัดพรากจากสิ่งที่รักที่ชอบใจ
20. หาข้าว น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มได้โดยง่าย

<u>ศีลข้อ 4</u> เว้นจากการพูด หรือกล่าววาจาเท็จ ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดเพ้อเจ้อ

<u>ผู้ผิดศีลข้อ 4</u> เมื่อจากโลกไปแล้วจะตกนรก เมื่อพ้นจากนรก จะเกิดเป็นเดรัจฉาน เมื่อพ้นจากเดรัจฉานจะเกิดเป็นเปรต และเมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์ จะได้รับผลกรรม 10ประการ คือ

1. พูดจาไม่ชัด
2. ฟันไม่เป็นระเบียบ
3. มีปากเหม็น
4. ไอตัวร้อนจัด
5. ตาไม่อยู่ในระดับปกติ
6. กล่าววาจาด้วยปลายลิ้นหรือปลายปาก
7. ท่าทางไม่สง่างามไม่ผ่าเผย
8. จิตไม่เที่ยง คล้ายคนวิกลจริต
9. พูดอะไรไม่มีใครเชื่อ
10. ย่อมได้รับแต่เรื่องไม่จริง

ผู้รักษาศีลข้อ 4 บริบูรณ์แล้ว เมื่อละจากโลกไปแล้ว จะเกิดเป็นเทวดา เมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์จะได้รับอานิสงส์14 ประการคือ

1. มีอินทรีย์ 5 ผ่องใส
2. มีวาจาไพเราะอ่อนหวาน
3. มีฟันเสมอขาวสะอาด
4. ไม่อ้วนจนเกินไป
5. ไม่ผอมจนเกินไป
6. ไม่สูงจนเกินไป
7. ไม่เตี้ยจนเกินไป
8. มีปากหอมเหมือนดอกบัว

9. ได้รับสัมผัสแต่สิ่งที่เป็นความสุข
10. มีบริวารล้วนแต่ขยันขันแข็ง
11. มีถ้อยคำเชื่อถือได้พูดอะไรมีความน่าเชื่อถือ
12. มีลิ้นบางแดงอ่อนเหมือนกลีบดอกบัว
13. ใจไม่ฟุ้งซ่าน
14. ไม่พูดติดอ่าง

<u>ศีลข้อ 5</u> เว้นจากการดื่มสุราและเมรัย หรือสิ่งเสพติดให้โทษทั้งหลาย

<u>ผู้ผิดศีลข้อ 5</u> เมื่อละจากทางโลกไปแล้ว จะตกนรก เมื่อพ้นจากนรกจะเกิดเป็นเดรัจฉาน เมื่อพ้นจากเดรัจฉานจะเกิดเป็นเปรต และเมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์จะได้รับผลกรรม 6 ประการคือ

1.ทรัพย์ถูกทำลาย
2.เกิดวิมาทปาดหมาง
3.เป็นบ่อเกิดแห่งโรค
4.เสื่อมเสียเกียรติยศ
5.หมดยางอาย
6. ปัญญาเสื่อมถอยหรือพิการทางปัญญา

<u>ผู้รักษาศีลข้อ 5</u> บริบูรณ์เมื่อละจากโลกไปแล้วจะเกิดเป็นเทวดา ถ้ามาเกิดเป็นมนุษย์จะได้รับอานิสงส์ 35 ประการคือ

1. รู้อดีต อนาคต ปัจจุบันได้อย่างรวดเร็ว
2. มีสติมั่นคงทุกเมื่อ
3. มีปัญญาดีมีความรู้มาก
4. มีแต่ความสุข
5. มีแต่คนนับถือ ยำเกรง
6. ทำมาหากินง่าย
7. มีปัญญามาก
8. มีปัญญาบันเทิงในธรรม
9. มีความเห็นถูกทาง
10. มีศีลบริบูรณ์
11. มีใจละอายต่อบาป
12. รู้จักกลัวบาป
13. เป็นบัณฑิต

14. มีความกตัญญูรู้คุณ
15. มีความกตเวทีตอบแทนบุญคุณ
16. พูดแต่คำสัตย์
17. รู้จักให้แบ่งปัน เจือจาน
18. เป็นผู้ซื่อตรง
19. ไม่เป็นบ้า
20. ไม่เป็นใบ้
21. ไม่มัวเมา
22. ไม่ประมาท
23. ไม่หลงใหล
24. ไม่หวาดสะดุ้งกลัว
25. ไม่บ้าน้ำลาย
26. ไม่งุนงง ไม่เซอะซะ
27. ไม่มีความแข่งดี
28. ไม่มีใครริษยา
29. ไม่ส่อเสียดใครและไม่มีใครส่อเสียด
30. ไม่พูดคำหยาบ และไม่มีใครพูดคำหยาบด้วย
31. ไม่พูดเพ้อเจ้อ ไร้สาระไร้ประโยชน์
32. ไม่เกียจคร้านทุกวันคืน
33. ไม่ตระหนี่
34. ไม่โกรธง่าย
35. ฉลาดในสิ่งที่เป็นประโยชน์และในสิ่งที่ไม่เป็นโทษ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

<u>วัดขันตินิวาส</u> (อ้างรายงานหลักเกณฑ์และประเด็นการตรวจเยี่ยมการดำเนินการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 พ.ศ.2562) บ้านกุดแข้ หมู่ที่ 2,12 ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้มีการดำเนินการกิจกรรมตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประจำปี พ.ศ.2562 โดยมีโครงการหรือกิจกรรมที่หมู่บ้านได้ดำเนินการ เช่น โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง สวดมนต์ข้ามปีส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ร่วมพิธีเจริญพระพุทธมนต์เฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก โครงการสาธยายพระไตรปิฎกสัญจร ศูนย์กลางการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ

ชุมชน โครงการงดเหล้าตลอดพรรษา และลด ละเลิก อบายมุข การพนัน จัดกิจกรรมประกวดขับร้องสรภัญญะชิงถ้วยรางวัลประทาน พระเจ้าวรวงค์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลีพระวรราชาทินัดดามาตุ ปี 2559 โครงการรวมพลังปฏิญานตนงดเหล้าเข้าพรรษาทำความดีถวายพ่อหลวง ฯลฯ

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ

1)เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบปี 2554

2)เป็นหมูบ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินปี 2557

3)รางวัลชนะเลิศโครงการประกวดขับร้องสรภัญญะ

4)รางวัลชนะเลิศ กองทุนแม่ของของแผ่นดินจังหวัดร้อยเอ็ด ประจำปี 2559

5)รางวัลชนะเลิศ การประกวดหมู่บ้านประเภทหมู่บ้านแฝด ปี 2546

เป็นหมู่บ้านที่มีความสงบสะอาด ปลอดภัย มีสัมมาชีพ ไม่มีคดีความ โดยการปลูกฝังคนดี มีจิตอาสาพัฒนาหมู่บ้านตนเองนับเป็นหมู่บ้านต้นแบบ

วัดเทพนิมิตวนาราม(อ้างรายงานผลการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” วัดเทพนิมิตวราราม)

วัดเทพนิมิตวนาราม บ้านเหล่าใหญ่ หมู่ที่ 10 ตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย มีการดำเนินการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ประจำปี2562 มีประชากรจำนวน 1,623 คน อาชีพส่วนใหญ่ทำนาและค้าขายจักสานทอผ้า ประชากรนับถือศาสนาพุทธ มีการจัดอบรมนักเรียนผู้สูงอายุตำบลเอราวัณ รับฟังเทศนาธรรม กำหนดกิจกรรมปล่อยปลาพื้นที่อภัยทาน กิจกรรมอุปสมบทหมู่ กิจกรรมปฏิญาณตนเป็นคนดีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ กิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา กิจกรรมรณรงค์งานประเพณีบุญบั้งไฟอำเภอเอราวัณ เป็นหมู่บ้านปลอดภัย ปลอดการพนันและปลอดเหล้า งานศพปลอดเหล้า โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดปี 2561 โครงการศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน ประจำปี 2561

ผลิตภัณฑ์สร้างรายได้ให้กับหมู่บ้าน โครงการฝึกอบรมกลุ่มอาชีพ และส่งเสริมกลุ่มสตรีแม่บ้าน ทำขนมตะโก้เผือกและขนมตะโก้ข้าวโพด ทำซาลาเปาไส้หมูสับและไส้หวาน และส่งเสริมกลุ่มสตรีแม่บ้านทอผ้าไหมและผ้าฝ้าย เป็นการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ

1) รางวัลที่ 1 ระดับจังหวัดเลย โครงการสวดมนต์หน้าบ้านสืบสานพุทธธรรมภายใต้โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประจำปี 2562

2)ประกาศเกียรติคุณหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประจำปี 2560

ในรอบ 3 ปี 2559 – 2561 มีคดีความ14 คดี

บ้านเอราวัณ หมู่ที่ 7 ตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย(อ้างรายงานดำเนินการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาตามโครงการสวดมนต์หน้าบ้านสืบสานพุทธธรรมภายใต้โครงการ “หมู่บ้านรักษาศีล 5 ” ประจำปี 2562)

มีโครงการ/กิจกรรม ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม คือ กิจกรรมทำวัตรเย็นสวดมนต์เจริญภาวนากิจกรรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนเฉลิมพระเกียรติฯ กิจกรรมตักบาตรเทโวโรหณะ กิจกรรมพาเพื่อนเข้าวัดรักษาศีล 5 ในวันธรรมสวนะทุกวันพระ 15 ค่ำ กิจกรรมเวียนเทียนในวันสำคัญทางพุทธศาสนา กิจกรรมสรงน้ำพระและรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ /ผู้สูงอายุวันสงกรานต์ กิจกรรมปล่อยปลากำหนดพื้นที่เป็นเขตอภัยทาน กิจกรรมจัดตั้งกองทุนสวัสดิการของหมู่บ้าน กิจกรรมกีฬาสีสัมพันธ์ ตำบลผาอินแปลง อำเภอเอราวัณ กิจกรรมปฏิญาณตนเป็นคนดีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ กิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา กิจกรรมรณรงค์งานประเพณีบุญบั้งไฟอำเภอเอราวัณปลอดการพนัน

ช่วงระยะเวลา ปี 2559 – 2561 ไม่มีคดีความ ชุมชนสงบสุข

<u>วัดอุดรมงคล</u>(อ้างรายงานผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5”)ตำบลป่าแซง อำเภอปทุมราวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ มีประชากรชาย จำนวน 457 คน ประชากรหญิง จำนวน 443 คน ประชากรสมัครเข้าร่วมโครงการ “หมู่บ้านรักษาศีล 5” เกินร้อยละ50 โครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการ คือ กิจกรรมเวียนเทียนในวันสำคัญทางพุทธศาสนา กิจกรรมบุญข้าวประดับดิน กิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมสวดมนต์ข้ามปี กิจกรรมปฏิบัติธรรมเข้าปริวาสกรรม กิจกรรมถนนสายวัฒนธรรม กิจกรรมหอสวรรค์ กิจกรรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนวัดอุดรมงคล กิจกรรมปล่อยปลาเสริมดวง กิจกรรมห้ามจับสัตว์น้ำในเขตวัดอุดรมงคล กิจกรรมเสริมการมีอาชีพกลุ่มทอผ้า กิจกรรมส่งเสริมการมีอาชีพกลุ่มจักสาน กิจกรรมโครงการครอบครัวต้นแบบคนดีศรีนาป่าแซง กิจกรรมงานบุญปลอดเหล้างานศพปลอดการพนัน

ช่วงระยะเวลา ปี 2560 – 2562 ยังมีคดีความ 10 คดี

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ

1)รางวัลหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลดีเด่นระดับประเทศประจำปี 2556

2)รางวัลชนะเลิศการประกวดอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่นสาขาสุขภาพจิตระดับจังหวัด ปี 2562

บ้านหนองล่ามหมู่ที่ 6 ตำบลเหล่าบัวบาน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคามวัดศรีสุทธาราม เป็นวัดประจำหมู่บ้านดำเนินการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประจำปี 2562 (อ้างข้อมูลตามหลักเกณฑ์การลงพื้นที่ติดตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประจำปี 2562 บ้านหนองล่าม หมู่ 6

ตำบลเหล่าบัวบาน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม)โครงการอบรมประชาชนประจำตำบลเหล่าบัวบาน ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่พุทธศาสนิกชน มีกิจกรรมปล่อยปลาเฉลิมพระเกียรติในหนองน้ำสาธารณะประจำหมูบ้านกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ก่อเจดีย์ทราย

กิจกรรมหมู่บ้านร่วมกันดำเนินการ มีโครงการหมู่บ้านสีขาว งานปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โครงการหมูบ้านเศรษฐกิจพอเพียง ปลูกเห็ดฟาง ทำปลาร้าหมัก ทำไส้กรอก กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา โครงการปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ กิจกรรมจิตอาสาทำความดีเพื่อแผ่นดิน

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ

1) รางวัลหมู่บ้าน ผลิตภัณฑ์ ประเภทอาหารระดับ ห้าดาวกลุ่มปลาร้าหมัก ปลาร้าผง ปลาร้าต้มสุก ตามโครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทยปี พ.ศ. 2559 จากกระทรวงมหาดไทย

2) รางวัลหมูบ้านต้นแบบ ลด ละ เลิก บุหรี่ สุราระดับอำเภอ

ในรอบ 3ปี ยังมีคดีความ 5 คดี (เกี่ยวกับยาเสพติด 2 คดี เกี่ยวกับทรัพย์ 1 คดี เกี่ยวกับสุรา 2 คดี)

วัดปุญญนิมิต (อ้างรายงานผลการดำเนินงาน โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5”) บ้านนาผาง ตำบลห้วย อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ

มีโครงการและกิจกรรมที่ดำเนินการ

1) เน้นกิจกรรมสร้างสุขภาพ พัฒนาอารมณ์ จิตใจ กิจกรรมสาธารณะและนันทนาการ มีโรงเรียนผู้สูงอายุบ้านนาผาง มีพระมหาสมควร สิริจันโท เจ้าอาวาสวัดปุญญนิมิต เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ปัจจุบันมีนักเรียน 180 คน ดำเนินกิจกรรมโดยมีวิชาตามหลักสูตร คือ 1) วิชาพุทธศาสนา 2) วิชาสังคม 3) วิชาส่งเสริมและดูแลสุขภาพ

2) โครงการชุมชนน่าอยู่ เป็นการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเกษตรกร เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ลดการใช้สารเคมี ทำเกษตรอินทรีย์จากมูลสัตว์ใช้ในการทำการเกษตร นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชาเป็นแนวทางพัฒนาอาชีพของชุมชน เช่น ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์

3) กิจกรรมที่สนับสนุนการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5

1. กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ข้อ 1 เช่น กิจกรรมปล่อยปลาในแหล่งน้ำสาธารณะ การกำหนดเขตพื้นที่อภัยทานบริเวณเขตวัดปุญญนิมิต ออกกฎระเบียบหมู่บ้านปลอดยาเสพติด

2. กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ข้อ 2 เช่น กิจกรรมกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้วย กิจกรรมสมาคมฌาปณกิจสงเคราะห์หมู่บ้านช่วยเหลือกัน

3. กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ข้อ 3 เช่น กิจกรรมกิจกรรมประเพณีกีฬาออกพรรษาต้านยาเสพติด กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในชุมชน

4. กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ข้อ 4 เช่น กิจกรรมบรรพชาสามเณร ฝึกปฏิบัติธรรม

5. กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ข้อ 5 เช่น กิจกรรมงานศพปลอดเหล้า ปลอดการพนันโดยการกฎหมู่บ้าน

รางวัลที่หมู่บ้านได้รับ

1) รางวัลชนะเลิศอันดับที่ 1 ประกวดหมู่บ้านปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ระดับจังหวัด ปี 2554-2556

2) รางวัลชนะเลิศอันดับที่ 1 ประกวดหมู่บ้านปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ระดับเขต ปี 2556

3) รางวัลชนะเลิศอันดับที่ 1 ประกวดหมู่บ้าน อ.พ.ป. ระดับเขต ปี 2556

4) รางวัลชนะเลิศอันดับที่ 1 ประกวดโครงการเสริมสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย ระดับเขต ปี 2561

ข้อมูลเกี่ยวกับคดีความในรอบ 3 ปี (2559-2561) คดีคดีความลดน้อยลงเหลือเพียงคดียาเสพติด 6 คดี

จากการศึกษา งานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหมดตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา"หมู่บ้านรักษาศีล 5" ตั้งแต่ปี 2557-2562 ทุกวัดที่เข้าร่วมโครงการจะดำเนินการโครงการ/กิจกรรม ต่าง ๆ เป็นเพียงการส่งเสริมการใช้ชีวิตประจำวัน ส่งเสริมอาชีพของประชาชน ส่งเสริมความสามัคคีในกลุ่มและกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นกิจกรรมตามที่สืบทอดวัฒนธรรมและประเพณีกันมาเป็นส่วนใหญ่ ยังไม่มีกิจกรรมใดที่แสดงว่าเป็นการปฏิบัติตามหลักธรรม "การรักษาศีล 5"ตามคำสอนของพระพุทธเจ้าเพราะศีล 5 เป็นข้อยกเว้น ห้ามปฏิบัติหรือ ห้ามกระทำการใด เช่น ข้อ 1 ห้ามฆ่าสัตว์ ข้อ 2 ห้ามลักทรัพย์ ข้อ 3 ห้ามประพฤติผิดในกาม ข้อ 4 ห้าพูดเท็จ ข้อ 5 ห้ามดื่มสุรา และเมรัยหรือสิ่งมึนเมา

2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการรณรงค์การรักษาศีล 5 และหาแนวทางในการปฏิบัติตามหลัก ศีล 5 โดยศึกษาจากผลงานที่เกี่ยวข้องและ การดำเนินการ จัดทำโครงการรณรงค์การรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงรายเพื่อ

วางแนวทางสำหรับการดำเนินการรณรงค์การรักษาศีล 5 เป็นการส่งเสริมพัฒนายกระดับคุณธรรมของมนุษย์ในประเทศให้สูงขึ้น

กรอบแนวคิดการรณรงค์การรักษาศีล 5

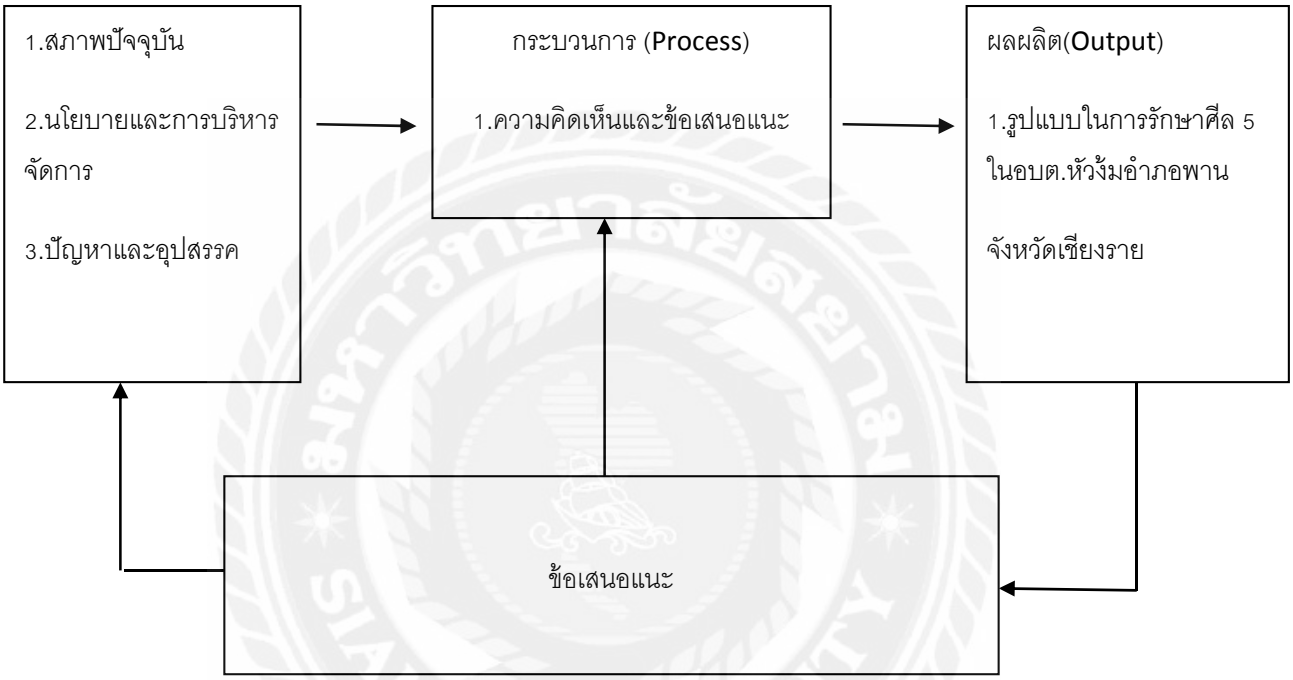

บทที่ 3
ระเบียบการวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับบุคคล กลุ่มคน หรือชุมชน (Operational research) เป็นการวิจัยที่มุ่งแสวงหาความรู้ และประยุกต์ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติหรือการวิจัยที่นำผลที่ได้ไปแก้ปัญหาโดยตรง ดังนี้

3.1 เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4คำถามในการสัมภาษณ์

3.5 การรวบรวมข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้มเป็นผู้ดำเนินการประสานงานเชื่อมโยงโครงการระหว่างชุมชนและวัดในตำบลหัวง้ม ในการขับเคลื่อนบทบาทในการสร้างสังคมร่วมกันทำความดี ตามคณะสงฆ์โดยเจ้าพระคุณสมเด็จพระรัชมังคลาจารย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช มีดำริที่จะเสริมสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ของคนในชาติให้เกิดความสงบ สันติสุข มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน โดยให้พุทธศาสนิกชนได้น้อมนำหลักศีล 5 มาประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยผลการปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า การรักษาศีล 5 ตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ พ.ศ. 557-2560 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ได้มีการศึกษาและปฏิบัติตนตามหลักธรรมะ ศีล เพื่อทำข้อเสนอแนะจากการวิจัยไปใช้ปรับปรุงและเสริมสร้างความศรัทธากำลังใจ โดยมีประชากรในตำบลที่เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นี่จำนวนส่วนมากในตำบล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้นำคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก รวมทั้งหมด 8 คนประกอบด้วย

1.นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม 1 คน

2.ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม 1 คน

3.หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม 1 คน

4. เจ้าอาวาสวัด 2 รูป

5. ผู้ใหญ่บ้าน 3 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 แนวทางการวิเคราะห์ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยศึกษาจากเอกสารที่เป็นหลักฐานในการดำเนินงานตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา "หมู่บ้านรักษาศีล 5" และโครงการที่เกี่ยวข้องต่างๆ

3.3.2 แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์โดยการสร้างความเป็นกันเองกับผู้รับการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์และขออนุญาตบันทึกเสียงการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยโดยดำเนินการอยู่บนหลักการรักษาสิทธิมนุษยชนของผู้ให้ข้อมูล ด้วยการป้องกันสิ่งที่คาดว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยถือว่าเป็นหลักจรรยาบรรณในการทำวิจัย เพราะการได้ข้อมูลเชิงลึกและละเอียดบางประการมาจากการบันทึกเสียงหรือจากการจดบันทึกประเด็นที่สำคัญ อาจส่งผลต่อสิทธิมนุษยชนได้

อย่างไรก็ตามนอกจากจะนำข้อมูลมาใช้ในการศึกษาวิเคราะห์แล้วผู้วิจัยได้ขออนุญาตระบุชื่อจริงในการเก็บข้อมูลไว้เพื่อเป็นเกียรติของผู้ให้ข้อมูลในการให้ความร่วมมือและชี้แนะในการกระทำความดี

ผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ โดยอธิบายให้ผู้ให้ข้อมูลทราบล่วงหน้าว่าข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดไม่ถือเป็นความลับและในระหว่างการสัมภาษณ์ ถ้าหากผู้ให้ข้อมูลไม่ยินดีตอบคำถามหรือขอยุติการให้ข้อมูล ก็สามารถกระทำได้และในกรณีที่ผู้ให้ข้อมูลไม่อนุญาตให้ใช้เครื่องมือบันทึกเสียง แต่ยินดีให้ข้อมูลผู้วิจัยจะใช้การจดบันทึกข้อความสำคัญโดยจัดทำบันทึกรายละเอียดทันทีหลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์แล้ว

การให้สัมภาษณ์ทุกครั้ง ผู้วิจัยได้ให้ความเคารพในสิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูล โดยผู้วิจัยให้เกียรติสร้างความไว้วางใจ แนะนำตนเอง อธิบายถึงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการดำเนินการสัมภาษณ์

3.4 คำถามในการสัมภาษณ์

3.4.1 การรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ระหว่าง ปี 2557-2560 เป็นอย่างไร

3.4.2การรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ระหว่าง ปี 2557-2560 มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

3.4.3 แนวทางในการรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ที่ดีควรทำอย่างไรและทำอย่างไรให้การรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

3.4.4การรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ปัจจุบันยังมีการดำเนินการอยู่หรือไม่ อย่างไร

3.4.5 การรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ได้รับความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน อย่างไร

3.4.6 การรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ระหว่างปี 2557-2563 มีคดีความลดน้อยลงหรือไม่

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 การเข้าถึงข้อมูล ในการทำการศึกษาวิจัยโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5 ”ตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับพระเดชพระคุณพระสุธีรัตนบัณฑิต (เจ้าอาวาสวัดสุทธิวราราม เขตสาธร กรุงเทพมหานคร) เพื่อขอข้อมูลและเอกสารของตำบลหัวง้มอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

3.5.2 ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยเตรียมพร้อมสำหรับการสัมภาษณ์ โดยศึกษาข้อมูลเอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัยต่างๆเพื่อทำความเข้าใจถึง แนวคิด ความเป็นมาของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการรูปแบบและกระบวนการขับเคลื่อนโครงการ กิจกรรมตัวชี้วัด ผลการดำเนินการตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบในระดับภาคและจังหวัด เพื่อนำมาใช้กำหนดแนวทางสัมภาษณ์

3.5.3 วิธีเก็บข้อมูล จากการสัมภาษณ์ เจ้าอาวาส 2 รูป ผู้นำท้องถิ่น ผู้บริหารระดับตำบลและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการหรือผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีวุฒิภาวะสูง วิธีการสัมภาษณ์จึงต้องสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ เป็นการให้เกียรติ โดยการแสดงวัตถุประสงค์ในการขอข้อมูลและข้อชี้แนะในการติดตามผลการดำเนินการตามโครงการในปัจจุบันและในอนาคตตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บันทึกผู้ให้ข้อมูลและจากการศึกษาจากเอกสารการรายงานผลตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา "หมู่บ้านรักษาศีล 5 " ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย และงานที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์อย่างละเอียดโดยตรวจสอบความสอดคล้องสมบูรณ์ และความถูกต้องแล้วเชื่อมโยงกันตามแนวคิดทฤษฎีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) คือการพิสูจน์ว่าข้อมูลผู้ศึกษาวิจัยได้มานั้น ถูกต้องหรือไม่วิธีตรวจสอบคือการสอบแหล่งของข้อมูลแหล่งที่มาที่จะพิจารณาในการตรวจได้แก่แหล่งเวลา ถ้าข้อมูลต่างเวลากัน หรือต่างสถานที่ข้อมูลจะเหมือนกันหรือไม่ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลทั้งหมดวิเคราะห์แยกแยะข้อแตกต่างและข้อมูลที่ถูกต้องตรงกันหรือสอดคล้องกันพิจารณาวิเคราะห์แล้วใช้เป็นเหตุเป็นผลในการนำเสนอและตีความตามหลักเกณฑ์การวิจัยเชิงคุณภาพจำแนกตามประเด็นที่ศึกษาจากวัตถุประสงค์ในการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการศึกษา โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5 ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบผลการดำเนินการตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เชิงคุณภาพ โดยวัดความพึงพอใจ และทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการดำเนินการตามโครงการ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม ปลัดองค์การปริหารส่วนตำบลหัวง้ม หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วง้ม เจ้าอาวาสวัดสุทธิวราราม เจ้าอาวาสวัดศรีเมืองมูล และผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4,8,9 ที่รับผิดชอบโครงการ ประกอบกับศึกษาจากรายงานผลของโครงการ และผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยในส่วนนี้เป็นการสรุปความเห็นจากการสัมภาษณ์ ผู้เกี่ยวข้องดังกล่าวพร้อมทั้งเสนอแนะในปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

4.1 สภาพก่อน-หลังการดำเนินการตามโครงสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5 ” ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

จากการสัมภาษณ์ นายวินัย เครื่องไชย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ 3 มิถุนายน 2563)

ประชาชนในพื้นที่ตำบลหัวง้มมีทั้งหมด13 หมู่บ้านจึงมีความแตกต่างทางด้านสังคม การศึกษาอาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจ ประกอบกับปัญหาด้านศีลธรรมจริยธรรม การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นเพื่อผลประโยชน์ของตน จึงทำให้ชาวบ้านหลายคนตั้งใจทำความดี แต่เมื่อพบกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตเกิดความท้อแท้และท้อถอยกับการทำความดีจึงเกิดคำถามขึ้นมากมายเกี่ยวกับการทำความดี ชาวบ้านเห็นว่าเป็นนามธรรมจับต้องไม่ได้และมีคำถามว่าความดีคืออะไร ความดีมีจริงหรือไม่ ทำความดีแล้วจะได้อะไร

จากคำถามของชาวบ้านเป็นหน้าที่ผู้นำท้องถิ่น ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้มวัดศรีเมืองมูลกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่จะต้องหาคำตอบให้ประชาชนในปี 2550 ตำบลหัวง้มจึงได้จัดเวทีร่วมกันค้นหาคำตอบโดยผ่านเวทีประชาคมทุกหมู่บ้านตามโครงการ “องค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้มพบประชาชนประจำปี 2550 ” ผลจากการร่วมประชุมพบว่าต้นทุนทางสังคมเชิงลบมีมาก จึงต้องเร่งสร้างทุนทางสังคมเชิงบวก องค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้มและคณะสงฆ์ตำบลหัวง้ม ร่วมทำแนวคิด กอรปกับคณะสงฆ์โดยสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่พระสังฆราช ขณะนั้นมีดำริจะเสริมสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ของคนในชาติให้ความสงบสันติสุข มีความสามัคคีกลมเกลียวกันตำบลหัวง้มจึงได้ดำเนินการตามโครงการฯดังกล่าวมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2557

เป็นต้นมา ได้ผลการตอบรับจากประชาชนจำนวนมาก คดีความในพื้นที่ก็ลดน้อยลงประชาชนอยู่เย็นเป็นสุขมากขึ้น อนาคตคาดว่าจำเป็นต้องดำเนินการตามโครงการต่อไปเรื่อยๆ

จากการสัมภาษณ์ จ่าเอกสมเกียร์ติ พินิจอักษร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้มอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย(สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์วันที่ 4มิถุนายน2563) ในฐานะข้าราชการประจำและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายประจำ กล่าวว่ากรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีหนังสือสั่งการให้ราชการส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ดำเนินการตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เพื่อเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความมั่นคง ความปลอดภัย ในชีวิต และทรัพย์สินให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างความตระหนักรักและเชิดชูสถาบัน ศาสนา พระมหากษัตริย์ให้เป็นสถาบันหลักของประเทศอย่างมั่นคง ประกอบกับเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะสนับสนุน บำรุงส่งเสริมให้ประชาชนในตำบลมีความเป็นอยู่ที่ดีมีความสุขสงบ เพียบพร้อมด้วยความสะดวกสบายด้านความเป็นอยู่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไข 2562)ส่วนการดำเนินการตามโครงการไม่มีปัญหาใดๆ

จากการสัมภาษณ์ นางสาวนภัทร ธชาอมรชัย ตำแหน่งหัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์วันที่ 17 มิถุนายน 2563) ได้รับมอบให้เป็นผู้รับผิดชอบและประสานงานติดตามการดำเนินการตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” เริ่มดำเนินการตามโครงการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557-2560 องค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม ได้ประสานงานระหว่าง วัดศรีเมืองมูล กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั้ง 13 หมู่บ้าน ส่วนการดำเนินการตามโครงการ ส่วนใหญ่จะร่วมกันจัดกิจกรรมระหว่างหน่วยงานราชการ วัดและประชาชนในตำบลจะมีกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล 5คือ

หลักศีลข้อ 1กิจกรรมไถ่ชีวิตโค-กระบือและกิจกรรมปล่อยปลาคืนสู่ธรรมชาติ

หลักศีลข้อ 2กิจกรรมฝึกอาชีพแก่คนในชุมชน เช่น อบรมการปลูกข้าวอินทรีย์ ปลูกผักปลอดสารพิษ และนำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม และกิจกรรมการจัดตั้งกองทุนชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ให้มีนิสัยรักการออมทรัพย์เพื่อความมั่นคงและประสบความสำเร็จในครอบครัว

หลักศีลข้อ 3 กิจกรรมป้องกัน แก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น โดยปรับทัศนคติหรือมุมมองให้พ่อแม่และบุตรวัยรุ่น เสริมสร้างทักษะการสื่อสารและรับความคิดเห็นลดช่องว่าง

ระหว่างบุคคลภายในครอบครัว สามารถเข้าใจบทบาทของชีวิตของสมาชิกในครอบครัวได้อย่างเหมาะสม

หลักศีลข้อ 4 กิจกรรมตั้งสัจจะอธิฐาน ที่จะตั้งมั่นในการทำความดี ลด ละ เลิก อบายมุข ต่อหน้าพระรัตนตรัย และกิจกรรมโตไปไม่โกง เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกให้เห็น โทษของการทุจริต คดโกง

หลักศีลข้อ 5กิจกรรมปณิธานตนงดเหล้าเข้าพรรษา อสม. (อาสาสมัคร) นำในปฏิญานตนงดเหล้าเข้าพรรษาช่วงเดือนกรกฎาคมก่อนเข้าพรรษาทุกปี ผู้สนใจจะมาร่วมพิธี

กิจกรรมการแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด องค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม เยาวชน ผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุ ร่วมกันแข่งขันกีฬาฟุตบอล กีฬาพื้นบ้าน

จากการสัมภาษณ์นายอุ่นเรือน ถาติ๊บผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์วันที่ 21 มิถุนายน 2563) มีประชากรทั้งหมด 645 คน เข้าร่วมโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา " หมู่บ้านรักษาศีล 5" จำนวน 576 คนมีการรับสมัครประชาชนที่เข้าร่วมโครงการตามความสมัครใจของประชาชน ผู้ที่สมัครแล้วไม่มีผู้ใดลาออกและมีความสามัคคีในการร่วมกิจกรรมตามโครงการ มีกิจกรรมหลายอย่างเพื่อสร้างความตระหนักให้พุทธศาสนิกชนนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา การปฏิบัติตามหลักศีล 5 สู่วิถีชีวิตประจำวัน กิจกรรมที่เด่นของหมู่ที่ 4 คือ กิจกรรมการจัดตั้งกองทุนชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อให้ชาวบ้านในชุมชนกู้ยืมเงินไปลงทุนในการประกอบอาชีพเป็นหมู่บ้านที่ได้ดำเนินการ และประสบความสำเร็จคือหมู่บ้านหนองฮ่าง หมู่ที่ 4 และกิจกรรมอื่นๆตามโครงการทุกกิจกรรม

หลังจากที่ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา ประชาชนในหมู่บ้านมีความรักสามัคคีกันมากขึ้น ไม่มีคดีความทำให้ประชาชนอยู่กันอย่างมีความสุข สงบ มีความปลอดภัย เป็นที่น่าพอใจ ปัจจุบันกิจกรรมทางพุทธศาสนา และกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล 5 ยังดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่พบปัญหาและอุปสรรคใดๆ ในการดำเนินการ

จากการสัมภาษณ์ นายมานพ ทองจำรัสผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 8 (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์วันที่ 21 มิถุนายน 2563) มีประชากรทั้งหมด 645 คน ผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวน 640 คน เป็นหมู่บ้านที่สมัครเข้าร่วมโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา "หมู่บ้านรักษาศีล 5 " มากที่สุด ในตำบล เพราะมีความพร้อมทางด้านจิตใจและเศรษฐกิจประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม มีกิจกรรมฝึกอาชีพให้แก่ชุมชนเช่น การอบรมการปลูกข้าวอินทรี การเกษตร การปลูกผักปลอดสารพิษ และนำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มประชาชนในหมู่ที่ 8 ได้เข้าร่วมทำกิจกรรมตามโครงการทุกกิจกรรม กิจกรรมทาง

พระพุทธศาสนาและกิจกรรมสนับสนุนโครงการฯ“หมู่บ้านรักษาศีล 5 ” ทำให้ประชาชนในหมู่บ้าน มีความสุข ความสามัคคีกลมเกลียวกันมากกว่าแต่ก่อน ปัจจุบันก็ยังดำเนินการตามโครงการอย่างต่อเนื่อง

จากการสัมภาษณ์พระครูสุจิณกัลยาณธรรมเจ้าอาวาสวัดศรีเมืองมูล (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์วันที่ 25 มิถุนายน 2563) ได้เข้าร่วมดำเนินการตามโครงการฯ ตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นมา โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา “ หมู่บ้านรักษาศีล 5” ร่วมกับประชาชนทั้งตำบล มีการจัดกิจกรรมวันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น กิจกรรมปฏิบัติธรรม ทำบุญตักบาตร เวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมสวดมนต์ข้ามปีและกิจกรรมรดน้ำดำหัวตามประเพณีไทย คณะสงฆ์ ผู้นำชุมชน ชาวบ้านร่วมกันสรงนำพระ ฯลฯ วัดจะให้คำปรึกษาชี้แนะในการดำเนินการสนับสนุนกิจกรรมตามโครงการทุกกิจกรรม และเป็นแกนนำจัดพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาจัดทำโครงการบรรพชาอุปสมบทภาคฤดูร้อน

นับว่าประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ประชาชนมีความสามัคคีกันคนหนุ่มสาวเข้าวัดมากขึ้น ชุมชนมีความสุขสงบมากขึ้นในการดำเนินการตามโครงการสภาพรวมๆไม่มีปัญหาและอุปสรรคใดๆ

แต่ปัจจุบันเป็นช่วงที่ประเทศไทยประสบวิกฤตปัญหาโควิค-19 กิจกรรมที่เคยดำเนินการตามโครงการฯตลอดมาต้องหยุดพักไว้ก่อนแต่ได้เปลี่ยนแปลงกิจกรรมไปตามสถานการณ์บ้านเมืองเช่น ทางวัดได้มีการแจกอาหาร ข้าวของเครื่องใช้จำเป็น เป็นการแบ่งปันให้แก่ประชาชนผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน

จากการสัมภาษณ์นายพิเชษฐ์ ปันจี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 9 (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์วันที่ 26 มิถุนายน 2563) มีประชากรทั้งหมด 523 คน ประชากรที่เข้าร่วมโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5 ”จำนวน 431 คน ประชากรที่ไม่เข้าร่วมโครงการเนื่องจากไม่มีความพร้อมทางด้านสังคม และเศรษฐกิจ กิจกรรมที่เข้าร่วมเด่นๆ มีการไถ่ชีวิตโค-กระบือ แล้วรวมเป็นกลุ่มเลี้ยง โค-กระบือ ในช่วงฤดูแล้ง มีชาวบ้านติดต่อให้นำ โค-กระบือ ไปค้างแรมที่นาเพื่อที่จะได้มีการขับถ่ายอุจจาระลงในนาข้าวเพื่อเป็นปุ๋ยอินทรีย์ เจ้าของนาจะจ่ายเงินบำรุงให้เป็นรายได้ของกลุ่มเลี้ยงโค-กระบือ

กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ทุกกิจกรรมตามโครงการ หมู่ที่ 9 เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด เช่น กิจกรรมปล่อยปลาคืนสู่ธรรมชาติ บริเวณหนองน้ำหนองอ่าง มีการกำหนดเขตอภัยทาน ประชาชนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และปัจจุบันยังดำเนินการตามโครงการฯอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการไม่มี ได้รับความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานราชการเป็นอย่างดี

4.2 ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่ เนื่องจากการจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่ เป็นพัฒนาการของแนวคิดในการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ ที่เริ่มต้นจากแนวคิดระบอบการบริหารสาธารณะแบบดั้งเดิม ความแตกต่างระหว่างการจัดการสาธารณะแนวใหม่กับธรรมาภิบาล ระบอบการบริหารสาธารณะแบบดั้งเดิม องค์การของรัฐนั้นจะต้องจัดโครงสร้างองค์การแบบรวมศูนย์อำนาจ เน้นทำงานโดยยึดถือกฎระเบียบอย่างเข้มงวด เป็นแนวคิดที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงว่าไร้ประสิทธิภาพ ขาดความยืดหยุ่น ขาดนวัตกรรม และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้บริบทของกระแสโลกาภิวัตน์ไม่ได้ แนวคิดในการจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่ จึงได้พัฒนามาจนเกิดภายใต้บริบทที่ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ ชุมชน องค์การพัฒนาเอกชน และกลุ่มผลประโยชน์ทางวิชาชีพต่างๆ ได้เข้าร่วมดำเนินการ ในรูปของการจัดการภาคีหลากหลาย เช่น ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคมเข้าร่วมกับหน่วยงานปกครองในการวางแผนพัฒนาระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ชุมชนเข้าร่วมเป็นภาคีกับรัฐในการจัดการสาธารณะ

โครงการสร้างความปรองดองสมานฉัน โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา “การรักษาศีล 5” ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการสาธารณะซึ่งต้องได้รับความร่วมจากภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เข้ามีส่วนร่วมดำเนินการตามโครงการในการแก้ไข ปัญหาอุปสรรคจึงเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคลแนวทางปฏิบัติตามหลักศีล 5 ที่ยังไม่ชัดเจนไม่สามารถเข้าถึงหลักธรรมของพระพุทธเจ้าอย่างแท้จริงซึ่งเห็นได้จากการที่ผู้เข้าร่วมโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” มีกิจกรรมที่ร่วมกันทำเป็นเพียงกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตยังไม่ได้มีการฝึกปฏิบัติตามหลักการรักษาศีล 5 ตามนัยของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นการพัฒนาทั้ง กาย วาจา ใจ ให้บริสุทธิ์

จากการสัมภาษณ์ จ่าเอกสมเกียร์ติ พินิจอักษร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์วันที่ 4 มิถุนายน 2563) ในฐานะข้าราชการประจำและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายประจำ กล่าวว่าด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ประชาชน วัดศรีเมืองมูล และผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลให้ความร่วมมือดีจึงไม่มีปัญหาและอุปสรรคใดๆ

จากการสัมภาษณ์นางสาวนภัทร ธชาอมรชัย (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์วันที่ 17 มิถุนายน 2563) ตำแหน่งหัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เป็นผู้ประสานงานตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5”

จากการดำเนินการที่ผ่านมาพบว่ามีการเข้าถึง เข้าใจปัญหาของชุมชน มีความสัมพันธ์ที่ดี เพื่อที่จะได้ทราบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่าง ภาครัฐกับภาคประชาชน จึงทำให้โครงการนี้ยังคงดำเนินการอยู่ในปัจจุบันเพื่อช่องทางการเข้าถึงประชาชนได้ทั้งตำบล

ด้านคดีความ ก่อนที่จะมีโครงการนี้มีปัญหามากมายทั้งด้านอาชญากรรม ยาเสพติด สิ่งมึนเมา แต่ปัจจุบันเหลือเพียงเรื่อง ยาเสพติดและสิ่งมึนเมา ที่ยังพบอยู่บ้างแต่น้อยลงแทบไม่เหลือ ส่วนอาชญากรรมในชุมชนปัจจุบันไม่มีมาติดต่อกันเป็นเวลาประมาณ 2 ปีแล้ว โดยมีศูนย์วัฒนธรรมเก็บข้อมูล

จากการสัมภาษณ์นายอุ่นเรือน ถาติ๊บผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์วันที่ 21 มิถุนายน 2563) ผู้เข้าร่วมโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “การรักษาศีล 5” ทั้งหน่วยงานราชการ และประชาชน ให้ความร่วมมือดีไม่มีปัญหาและอุปสรรคใดเลย

จากการสัมภาษณ์พระครูสุจิณกัลยาณธรรม เจ้าอาวาสวัดศรีเมืองมูล (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์วันที่ 25 มิถุนายน 2563) ด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตาม โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา “ หมู่บ้านรักษาศีล 5” โดยส่วนรวมตั้งแต่ปี 2557-2562 ไม่มีปัญหาและอุปสรรคใดๆ เนื่องจากทางวัดศรีเมืองมูลได้รับความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม ผู้นำชุมชนกำนันตำบลหัวง้มผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน ในการประสานงานร่วมกับประชาชน แต่ธรรมดาของการปฏิบัติงานย่อมมีปัญหาไม่มากก็น้อย ปัจจุบันประสบปัญหาเศรษฐกิจที่มาพร้อมกับปัญหาโรคระบาด โควิด-19 การดำเนินการตามโครงการฯ ช่วงนี้ต้องชะลอไว้ก่อน

จากการสัมภาษณ์นายพิเชษฐ์ ปันจี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 9 (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์วันที่ 26 มิถุนายน 2563) ด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามโครงการไม่มี เนื่องจากได้รับความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานราชการเป็นอย่างดี

4.3 แนวทางในการรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

จากการสัมภาษณ์พระเดชพระคุณพระสุธีรัตนบัณฑิต เจ้าอาวาสวัดสุทธิวราราม(สัมภาษณ์วันที่ 15 พฤษภาคม 2563) เห็นว่าโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ที่คณะสงฆ์ ส่วนราชการ และประชาชน ได้ร่วมดำเนินการมาเป็นเวลาหลายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2557 เป็นต้นมา นับเป็นงานเผยแผ่ที่สำคัญของคณะสงค์ มุ่งให้เกิดประโยชน์ และความสุขแก่ประชาชนส่วนรวม เป็นการอนุเคราะห์

สังคมและประชาชนทุกภาคส่วน เป็นการปฏิบัติตามพระพุทธดำรัสของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ทรงประธานไว้ในคราวส่งพระสาวกไปประกาศพระศาสนาครั้งแรกว่า

"จรถภิกฺขเว จาริกํ พหุชนหิตาย พหุชนสุขาย
โลกานุกมฺปายอตฺถายหิตาย สุขาย เทวมนุสฺสานํ"

"เธอทั้งหลาย จงจาริกไป เพื่อประโยชน์ และความสุขแก่คนหมู่มากเพื่ออนุเคราะห์โลก
เพื่อประโยชน์เกื้อกูล และความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ทั้งหลาย"

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่ปีพ.ศ.2557 จนถึงปัจจุบัน โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ได้กลายเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ โดยมิติทางศาสนา มีสถิติผู้เข้าร่วมโครงการกว่า 41 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 63.50 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ มีหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบทุกจังหวัด สถิติอาชญากรรมลดลงอย่างเห็นได้ชัดและประชาชนมีความสามัคคีปรองดองเป็นที่น่าพอใจ ล้วนเกิดจากความเสียสละจากทุกฝ่าย ข้าราชการคณะสงฆ์และประชาชน

จากการสัมภาษณ์นายวินัย เครื่องไชย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์วันที่ 3 มิถุนายน 2563)การดำเนินการตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา "หมู่บ้านรักษาศีล 5" ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือร่วมใจจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนเป็นอย่างดี กิจกรรมทุกกิจกรรมตามโครงการฯ ขับเคลื่อนไปด้วยดี ปัญหาสังคม ความเห็นแก่ตัว แก่งแย่งขัดแย้ง ความหลงมัวเมากับอบายมุข ความอ่อนแอทางศีลธรรมซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสังคมเริ่มเลือนรางไปจากสังคม ปัจจุบันทุกภาคส่วนในตำบลหัวง้มอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ให้ความร่วมมือในการจะพัฒนาตำบลหัวง้ม สู่สังคมที่ดีงามและมีความเป็นอยู่ที่ดีและมีความสุขร่วมกัน โดยจะร่วมกันดำเนินการตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา "หมู่บ้านรักษาศีล 5" ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เพื่อให้เป็นตำบลต้นแบบของจังหวัดเชียงรายในอนาคต

จากการสัมภาษณ์ จ่าเอกสมเกียร์ติ พินิจอักษร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์วันที่ 4 มิถุนายน 2563) ในฐานะข้าราชการประจำและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายประจำ กล่าวว่าด้านแนวทางในการดำเนินการตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา "หมู่บ้านรักษาศีล 5" ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย น่าจะได้ดำเนินการต่อไปเรื่อยๆ เพราะจะทำให้ประชาชนวัด ผู้นำชุมชน ส่วนราชการ มีโอกาสพบปะพูดคุยให้คำปรึกษากันและเป็นแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ ในตำบลหัวง้ม

จากการสัมภาษณ์พระครูสุจิณกัลยาณธรรม เจ้าอาวาสวัดศรีเมืองมูล (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์วันที่ 25 มิถุนายน 2563) ด้านแนวทางในการดำเนินการการรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงรายปัจจุบันเมื่อมีปัญหาเศรษฐกิจและปัญหาโรคระบาด โควิด -19 ประชาชนในตำบลได้รับความเดือดร้อน วัดศรีเมืองมูล ได้มีการแจกจ่ายอาหารเพื่อเป็นการแบ่งปันบรรเทาความเดือดร้อนแก่ประชาชนส่วนด้านกิจกรรมต่างๆตามโครงการรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 คาดว่าจะดำเนินการต่อหลังผ่านพ้นวิกฤตตามนโยบายของรัฐบาล

จากการสัมภาษณ์นายพิเชษฐ์ ปันจี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 9 (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์วันที่ 26 มิถุนายน 2563) ด้านแนวทางในการดำเนินการตามโครงการ การรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ก่อนนี้ไม่มีปัญหาอะไร แต่ปัจจุบันมีปัญหาเศรษฐกิจเพราะโรคระบาด โควิด -19 ประชาชนในตำบลได้รับความเดือดร้อนทั้งตำบล ทั้งที่ตำบลหัวง้มไม่มีผู้ติดเชื้อโควิด-19 เลย แต่ประชาชนมาทำกิจกรรมตามโครงการไม่ได้ต้องหยุดำเนินการไว้ก่อน คาดว่าเมื่อผ่านพ้นวิกฤตนี้แล้วจะต้องรณรงค์การรักษาศีล 5 กันใหม่เพราะจะทำให้ประชาชนได้รวมกลุ่มทำกิจกรรม มีความสามัคคีปรองดองกัน

บทที่ 5
สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษาวิจัยกรณีการรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงรายดังนี้

5.1สาระสำคัญของผลการศึกษาวิจัย

เหตุผลสำคัญที่ผู้ศึกษาเลือกวิจัย การรณรงค์การรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย" เนื่องจากปัญหาการบริหารงานภาครัฐเป็นปัญหาหลักของประเทศที่เกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับการพัฒนาประเทศเพราะที่ผ่านมาในอดีตจนถึงปัจจุบันประเทศเรายังเป็นประเทศกำลังพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ สังคม โดยเฉพาะการปกครองระบบประชาธิปไตย ตั้งแต่ พ.ศ. 2547 มาจนถึงปัจจุบันยังไม่เคยสำเร็จเป็นการปกครองระบบประชาธิปไตยเต็มรูปแบบ เนื่องจากประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการปกครองอย่างแท้จริงอำนาจส่วนใหญ่จะรวมอยู่ที่ผู้นำฝ่ายบริหารประเทศ ผู้นำฝ่ายบริหารองค์กร การบริหารงานทั้งหมดจึงไม่ได้สะท้อนออกมาจากความต้องการของประชาชน ผลประโยชน์ของประเทศส่วนใหญ่จึงตกแก่ผู้นำระดับประเทศ ผู้นำระดับผู้บริหารองค์กร ประชาชนระดับล่างเป็นกระดูกสันหลังของประเทศต้องทำงานหนักแต่ไม่ได้รับผลประโยชน์ เพราะไม่มีปากเสียงในการบริหารจัดการประเทศของตนเอง

ดังนั้นประชาชนทุกคนต้องมีส่วนร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชนในการบริหารจัดการกิจกรรมทุกอย่างที่เป็นส่วนรวมสาธารณะประโยชน์ จะปล่อยให้เป็นหน้าที่ของรัฐบาลฝ่ายเดียว โดยที่ประชาชนเป็นฝ่ายรับบริการฝ่ายเดียวเหมือนในอดีต ซึ่งเป็นประเทศที่ด้อยพัฒนามีสิทธิไม่เท่ากันเหมือนประเทศที่พัฒนาแล้วเพราะฉะนั้นประเทศไทยควรได้รับการพัฒนาเหมือนอย่างอารยประเทศตะวันตกและควรได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็วกว่าประเทศตะวันตกเพราะประเทศไทยนับถือศาสนาพุทธมีหลักศีล 5เป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติของศาสนาพุทธนับเป็นความโชคดีของประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธเพราะผู้ที่ปฏิบัติตามหลักศีล 5 ในพระพุทธศาสนา จะทำให้ กาย วาจา ใจ บริสุทธิ์ ไม่เบียดเบียนผู้อื่นและประเทศชาติ ที่จะทำให้ประเทศชาติได้รับความเดือดร้อนเหมือนปัจจุบัน

5.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการศึกษาวิจัยโดยอาศัยข้อมูลเอกสารวิชาการต่างๆ และการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้มหัวหน้าสำนักปลัด

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม เจ้าอาวาสวัดสุทธิวราราม เจ้าอาวาสวัดศรีเมืองมูลและ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่4,8,9 ผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

ผลการศึกษาวิจัย

โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา "หมู่บ้านรักษาศีล 5" ตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

ผลการดำเนินการตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เชิงคุณภาพ เน้นการส่งเสริมดำเนินการในลักษณะต่างๆ คือ

1. กิจกรรมการรักษาศีล 5 เช่น การปล่อยปลาคืนสู่ธรรมชาติตามศีลข้อ 1
2. กิจกรรมสวดมนต์นั่งสมาธิ
3. กิจกรรมการรักษาความสะอาดบ้านสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ จิตอาสา ทำความดีเพื่อสาธารณะ
4. กิจกรรมคบคนดีรอบข้าง ชวนกันทำความดี
5. กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
6. กิจกรรมบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์
7. กิจกรรมจัดกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนหมู่บ้าน (OTOP)
8. กิจกรรมส่งเสริมการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการดำเนินการ ดังนี้

1) จากเอกสารและการสัมภาษณ์ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการมีการดำเนินการตามกิจกรรมการส่งเสริมการรักษาศีล5 มีการพัฒนาตนเองในกิจกรรมตามหลักศีล5 โดยสามารถลดอัตราการทะเลาะวิวาท ประกอบอาชีพสุจริตการทำร้ายกันและลักขโมยในชุมชนลดน้อยลง ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาตามวิถีชีวิตชาวพุทธมากขึ้น เช่น ร่วมทำบุญวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สวดมนต์ไหว้พระ เวียนเทียนวันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา วันวิสาขบูชา สวดมนต์ข้ามปี ประชาชนได้เข้าร่วมอบรมประจำตำบลที่คณะสงฆ์จัดขึ้นโดยมีผลงานการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมสินค้าชุมชน (OTOP) ซึ่งเป็นผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแต่ผู้วิจัยเห็นว่าการปฏิบัติตนตามคำสอนของพระพุทธเจ้า หลักธรรมศีล 5 จะต้องมีการฝึกควบคุม กาย จาวา ใจให้บริสุทธิ์ เช่น การรักษาศีลข้อ 1 คือ การไม่ฆ่าสัตว์ทุกชนิด ศีลข้อ 2 การไม่ลักทรัพย์หรือเอาสิงของ ของผู้อื่น ศีลข้อ 3 การไม่ประพฤติผิดในกาม (เป็นการรักษากาย) ศีลข้อ 4 การไม่พูดเท็จ ไม่พูดคำหยาบคาย ไม่พูดเพ้อเจ้อ ไม่พูดส่อเสียด (เป็นการรักษาวาจา) และ ศีลข้อ 5 การไม่ดื่มสุรา และ

เมรัย (เป็นการควบคุมทั้ง กาย วาจา ใจ) ให้ได้ดีขึ้น จะเห็นได้ว่าการที่ประชาชนตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ร่วมกันทำกิจกรรมตามโครงการฯ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของคนที่ปฏิบัติตามวัฒนธรรมและประเพณีที่สืบทอดกันมาประชาชนตำบลหัวง้ม ทุกคนยังไม่ปรากฏว่าได้ปฏิบัติตามหลักธรรม การรักษาศีล 5 ตามที่พระพุทธองค์ได้บัญญัติไว้

2)การที่ประชาชนเข้าร่วมทำกิจกรรมทำให้เกิดมีจิตสำนึกและได้แสดงออกถึงความรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคมถิ่นกำเนิดของตนเอง ด้วยการสร้างความรักความสามัคคี ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันในสังคมมีความรักความเข้าใจเคารพในความคิดเห็นของกันและกันมีความเอื้อเฟื้อ เป็นสังคมเครือญาติและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้นเห็นคุณค่าและประโยชน์ในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาดำเนินชีวิตเพื่อพัฒนาตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศชาติมีความมั่นคงยั่งยืนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพุทธศาสนา และวัฒนธรรมไทยมีการพัฒนากิจกรรมของชุมชน เป็นการฟื้นฟูวัฒนธรรมอันดีงามของไทยให้ดำรงอยู่และชุมชนมีความสุขมากขึ้นเนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชน และภาครัฐ

3)การศึกษาวิจัยการรักษาศีล 5 ควรมีการศึกษาและฝึกปฏิบัติตามคำสอนตามหลักธรรมศีล 5 โดยการฝึกปฏิบัติจริง คือ ฝึกการควบคุมรักษา กาย วาจา ใจ ของตนเองให้ดีเพื่อไม่ให้กระทำความผิดตามหลัก การรักษาศีล 5 เพื่อประโยชน์ของตนเองและประโยชน์ต่อประเทศชาติส่วนรวม

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

การกระทำความผิดกฎหมาย ปัญหาอาชญากรรม การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การระบาดของสิ่งเสพติด และอบายมุข การแตกแยกทางความคิด การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ปัญหาเหล่านี้ล้วนเกิดจากการขาดสติ จิตสำนึก ศีลธรรม และคุณธรรม จริยธรรม อันจะส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในสังคมทั้งสิ้น การเสริมสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ของคนในชุมชน ตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ได้นำหลักศีล 5 มาปฏิบัติ เป็นการแก้ปัญหาต่างๆ ทำให้เกิดความสงบ สันติสุข มีความสามัคคีกลมเกลียวได้รับความร่วมมือกันในกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการนส่งผลสำเร็จระดับหนึ่งเพราะธรรมชาติของมนุษย์ถือเป็นสัตว์สังคม การที่ต้องมาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมทำให้โครงสร้างความสัมพันธ์มีความซับซ้อนมากและนำมาสู่ปัญหาสังคมตามมา จึงต้องมีกฎระเบียบของสังคมเพื่อให้ทุกคนยึดถือปฏิบัติตามร่วมกัน หากทุกคนปฏิบัติตามสังคมก็จะมีความเป็นระเบียบ หลักศีล 5 เป็นเสมือนกฎระเบียบขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกันโดยปกติสุขในสังคม

จากการศึกษาวิจัยเอกสารวิชาการและสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์สมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงรายประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการฯให้ความร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการตามโครงการฯ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม ร่วมกับผู้นำชุมชนในตำบล วางแผนจัดทำกิจกรรมต่างๆ ตามหลักศีล 5 และกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมงานประเพณีต่างๆ กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ แต่อย่างไรก็ตามผลงานต่างๆ ยังไม่แสดงถึงการปฏิบัติตามหลักธรรม การรักษาศีล 5 อย่างเป็นรูปธรรมหากแต่ยังมีคดีความในชุมชน เช่น การทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ฉ้อโกง และดื่มสุราวิวาทกันในชุมชน ซึ่งคนในชุมชนยังมีการเบียดเบียนกันแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติตามหลักธรรมการดำเนินการตามกิจกรรมต่างๆ ยังไม่สามารถส่งเสริมให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขสงบได้เพราะยังไม่ได้มีการฝึกการปฏิบัติการรักษาศีล 5 อย่างจริงจัง

แนวทางในการรณรงค์การรักษาศีล 5 ตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา“หมู่บ้านรักษาศีล 5” จึงเป็นโครงการที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความปรองดองในสังคมด้วยการอาศัยหลักศีล5 ข้อ นับเป็นหลักธรรมพื้นฐานในการดำรงชีวิตเป็นข้อปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข การส่งเสริมให้ผู้คนรักษาศีล5 ข้อ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมความสามัคคีสมานฉันท์แล้วยังจะช่วยแก้ไขปัญหาที่สั่งสมมายาวนานที่เกิดจากความขัดแย้งของคนในชุมชน อันเป็นอุปสรรคขัดขวางการพัฒนาประเทศให้เจริญไปข้างหน้า บรรยากาศความสงบสุข ความสงบเรียบร้อย แต่ไม่สามารถนำพาประเทศชาติสู่สภาวะปกติสุขอย่างยั่งยืน เพราะการปฏิบัติตามหลักธรรมศีล 5 จะส่งผลดีต่อชีวิตผู้ปฏิบัติทั้งในปัจจุบันและในอนาคต หรืออีกนัยหนึ่งที่ผู้นับถือศาสนาพุทธปฏิเสธไม่ได้คือการทำความดีปฏิบัติตามหลักศีล 5 ความดีจะส่งผลทั้งในชาตินี้และในชาติหน้า และเป็นเหตุให้ผู้รักษาศีล 5 ไม่ไปเกิด ในนรก ไม่เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน และ ไม่เกิดเป็นเปรต คติที่หวังได้หลังความตาย คือ มนุษย์ หรือ เทวดา (คำสอนพระพุทธเจ้าจากพระไตรปิฎก)ผลปัจจุบันคือประเทศชาติจะสงบสุข สังคมจะไม่เอารัดเอาเปรียบ ผู้นำประเทศและข้าราชการไม่มีการฉ้อราษฎรบังหลวงเพราะเกรงกลัวต่อบาปมีแต่ความเจริญไม่มีทางเสื่อม ทั้งนี้ก็ต้องมี “ศรัทธา”

ควรกำหนดกิจกรรมตามโครงการฯ เพิ่มเพื่อสนับสนุนเป็นการรณรงค์การรักษาศีล 5เช่น“ **กิจกรรมรักษาศีล 5 ทุกวันพระ”** คือในทุกวันพระฝึกปฏิบัติจริง โดยการรับศีล 5 แล้วควบคุมระมัดระวัง กาย วาจา ใจ ของตนเองให้ดีทั้งวันและคืน1) ไม่ฆ่าสัตว์ทุกชนิด 2) ไม่เอาสิ่งของผู้อื่นที่เป็นเจ้าของไม่ได้ให้และไม่ควรยืมสิ่งของ ของเพื่อนใช้เพราะจะสร้างนิสัยที่ไม่ดี 3) ไม่ผิดลูกและคู่ครองของผู้อื่น4) ไม่พูดเท็จหรือโกหก ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเพ้อเจ้อ ไม่พูดส่อเสียด และ 5)ไม่ดื่ม

สุรา และสิ่งมึนเมา เพราะเป็นสาเหตุให้กระทำความผิดทั้งปวงได้และต่อไป ก็เพิ่มกิจกรรม เป็น **"กิจกรรมรักษาศีล 5 ทุกวันทุกคืน"**คือรักษาศีล 5ตลอดชีวิต

5.3 ข้อเสนอแนะในการรณรงค์การรักษาศีล 5

5.3.1 เป็นหลักธรรมของพระศาสดาที่มีความละเอียดอ่อนยากต่อความเข้าใจแม้แต่ชาวพุทธเองก็เข้าใจได้ยากและปฏิบัติตามไม่ถูกต้องครบถ้วน เพราะฉะนั้นผู้เข้าร่วมโครงการฯ ควรศึกษาให้เข้าใจและฝึกปฏิบัติจริงให้ถูกต้องตามหลักศีล 5เพื่อเป็นประโยชน์ที่หวังได้ทั้งในชาตินี้และชาติหน้า

5.3.2 การรักษาศีล 5 จึงมีความจำเป็นในการบริหารจัดการภาครัฐและภาคเอกชนและต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของประชาชน ผู้นำชุมชน ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำและผู้บริหารประเทศที่มีคุณธรรมสูงการรักษาศีล 5 เป็นหลักธรรมที่หล่อหลอมจิตใจผู้ปฏิบัติให้เป็นคนดีเหมาะสำหรับทุกคนในสังคมและผู้บริหารประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงถาวรตลอดไป

5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ จึงควรมีการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลการวิจัยในเชิงที่เป็นตัวชี้วัดตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งสามารถพิสูจน์ และทดสอบระดับความเชื่อมั่นของข้อมูลมากขึ้น

บรรณานุกรม

โกวิทย์ พวงงาม. (2545).*การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน*. ม.ป.ท.

ชิต นิลพานิช และ กุลธน ธนาพงศธร. (2532). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทใน เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน* (พิมพ์ครั้งที่ 3, หน่วยที่ 8). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

คณะวิชาการ. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. (พิมพ์ครั้งที่2) ม.ป.ท.:ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิมพ์อักษร.

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). *การมีส่วนร่วมหลักการพื้นฐานเทคนิคและกรณีตัวอย่าง*. กรุงเทพมหานคร: 598 Print.

ยุพาพร รูปงาม. (2545). *การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณในการปฏิรูประบบราชการภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*. สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์: ม.ป.พ.

พระพรหมเสนาบดี,พระเทพศาสนาภิบาล, พระเทพปัญญาภรณ์, พระเทพปัญญาโมลี, พระราชวัลภาจารย์,พระสุธีรัตนบัณฑิต,พระศรีสมโพธิ, ชยพล พงษ์สีดา, ดำรงศักดิ์ เกตแก้ว, *รายงานการสรุปผลโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 พ.ศ.2557-2560*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

พระมหาโพธิวงศาจารย์ (ทองดี). (2558).*ศีล 5 รักษาโลก*. (พิมพ์ครั้งแรก).บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน):สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.

พระครูมหาสมควร สิริจันโท. (ม.ป.ป.). *รายงานผลการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา "หมู่บ้านรักษาศีล 5" วัดศรีปุญญนิมิต บ้านนาผาง ตำบลห้วยอำเภอปทุมราวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ*.ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

พระครูขันติวราภิรม,พระครูเทพวนาภิรม, พระครูภัททจิตตาภิรม,สงบ นามสง่า,สัมฤทธิ์ มงคลเมือง, เผด็จ ระหา,อรุณีนันตะวัน,(2563).*รายงานหลักเกณฑ์และประเด็นการตรวจเยี่ยมการดำเนินการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5พ.ศ.2562วัดขันตินิวาส บ้านกุดแข้หมู่ที่ 2,12 ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

พระครูสุทธิธรรมญาณ,สมบูรณ์ ดำมะทิตย์,สำราญ สีนอเพีย,วีระ ดาวศรี. (2562). *ข้อมูลตามเกณฑ์การลงพื้นที่ติดตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประจำปี 2562 บ้านหนองล่าม หมู่ที่6 ตำบลเหล่าบัวบาน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม*.ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

พระครูสุมนธรรมนาถ,พระครูวิริยธรรมโชติ,พระครูประภัศร์วุฒิธรรม,พระครูปลัดยุทธพิชัย ญาณสิทธิเมธี,พระอธิการบุญมา วิสารโท, ทรงพุฒิ ชรินทร์,คงเดช วรรณชัย, แดง วงษา, สมาน วงมาเกษ,ปรียนันท์สิทธิ์ทองหลาง.(ม.ป.ป.). *รายงานผลการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา "หมู่บ้านรักษาศีล 5" วัดเทพนิมิตวนาราม หมู่ที่ 10 ตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย*.ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

รายงานหมู่บ้านรักษาศีล 5 ตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ภาค 6 โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา "หมู่บ้านรักษาศีล 5". (ม.ป.ป.). [ม.ป.ท.].

รายงานผลการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาตามโครงการสวดมนต์หน้าบ้านสืบสานพุทธธรรมภายใต้โครงการ "หมู่บ้านรักษาศีล 5" ประจำปี 2562. (ม.ป.ป.). [ม.ป.ท.].

วชิระ มาประสม, ชินวัตร จันทร์หอม, วุฒิศักดิ์ วรรณพัฒน์, สุนันทา มานะพิมพ์, ธนภัทร ปะตะสงค์, ประพันธ์ จันทรหาญ, อรุณี นันตะวัน. (ม.ป.ป.). *รายงานผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา "หมู่บ้านรักษาศีล 5" / วัดอุดร มงคล ตำบลปาแซง อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ.* [ม.ป.ท.].

สมศักดิ์ สามัคคีธรรม และ ปรีดา วานิชภูมิ. (ม.ป.ป.). *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง*, 1(1), 183-209.

สานิต บุญชู. (2527). *การพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อดิน รพีพัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพมหานคร: ศักดิโสภา การพิมพ์.

ภาคผนวก ก

การจัดการภาคีสารธารณะแนวใหม่ กรณีศึกษาการรณค์รงชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

คำถามในการสัมภาษณ์

1.การรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ระหว่าง ปี 2557-2560 เป็นอย่างไร

2.การรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ระหว่าง ปี 2557-2560 มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

3.แนวทางในการรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ที่ดีควรทำอย่างไร และทำอย่างไรให้การรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ

4.การรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ปัจจุบัน ยังมีการดำเนินการอยู่ หรือไม่ อย่างไร

5.การรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ได้รับการร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน อย่างไร

6.การรณรงค์ชุมชนรักษาศีล 5 ของตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ระหว่าง ปี 2557-2560 ปัจจุบันมีคดีความลดน้อยลงกว่าก่อนมีโครงการฯ หรือไม่

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1.พระเดชพระคุณพระสุธีรัตนบัณฑิต (เจ้าอาวาสวัดสุทธิวราราม) เขตสาธร กรุงเทพมหานคร

2.พระครูสุจิณกัลยาณธรรม (เจ้าอาวาสวัดศรีเมืองมูล) ตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

3.นายวินัย เครื่องไชย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้มตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

4.นาย จ่าเอก สมเกียร์ติ พินิจอักษร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้มตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

5.นางสาวนภัทร ธชาอมาชัย หัวหน้าสำสักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

6.นายอุ่นเรือน ถาติ๊บ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

7.นายพิเชษฐ์ ปันจี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 9 ตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

8.นายมานพ ทองจำรัส ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 8 ตำบลหัวง้ม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย